

Şiir (Ahenk Unsurları)

1. Aşağıdaki şiir parçalarının hangisinde redif vardır?

- A) Bir sabah uyanınca
Yanda kalmış
bir at buldum başucumda
- B) Gidebilirim genç yaşımda
En güzel şiirlerimi söylemeden götürebilirim
Şimdi kavak yelleri esiyorken başımda
Seni bir akşamüstü düşündürebilirim
- C) Bakışlarımla düğüm düğüm
Sana bir şeyler söyleyebilsem
Sabahlara kadar düşündüğüm
Sana bir şeyler söyleyebilsem
- D) Hissen yok bu akşamda senin
sen öğleden beri
bu renk renk
bu çeşit çeşit söylenen şarkının
artık haricindesin.
- E) Burgaz'la Heybeli arasında
Bir ada suyun içinde pusmuş
Size göre bir toprak boyası
Bana göre sudan bir saksı

2. Biliyorum gölgede senin uyuduğunu Bir deniz mağarası kadar kuytu ve serin

Yukarıdaki dizelerle,

- I. yumulmuş kirpiklerin
II. hazların âleminde
III. yüzünde bir tebessüm
IV. bu ağır öğle sonu

bu parçalar kullanılarak sarmal uyak düzeni oluşturulmak istense son iki dizenin sıralanışı aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I – IV. ve II – III. B) IV – I. ve II – III.
C) III – I. ve II – IV. D) III – IV. ve II – I.
E) II – I. ve III – IV.

3. Yaş otuz beş! Yolun yarısı eder.
Dante gibi ortasındayız ömrün.
Delikanlı çağımızdaki cevher,
Yalvarmak, yakarmak nafiye bugün,
Gözünün yaşına bakmadan gider.

Bu dizelerin ahenk özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kafiye örgüsü ababa şeklindedir.
B) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.
C) Tam kafiye kullanılmıştır.
D) Durak düzeni 4+4+3'tür.
E) Kelime tekrarına yer verilmemiştir.

4. Söz oyunlarına yer vermeyen; sade, açık bir dile sahip, söz tekrarları içeren ve serbest tarzda yazılmış şiirlere ilgi duyan bir kişinin aşağıdaki dizelerden hangisini sevmesi beklenir?

- A) Her şey birdenbire oldu
Birdenbire vurdu gün ışığı yere
Gökyüzü birdenbire oldu
Mavi birdenbire
- B) Seher vakti çaldım yârin kapısın
Baktım yârin kapıları sürmeli
Boş bulmadım otağının yapısın
Çıkageldi bir gözleri sürmeli
- C) Gün olur, alır başımı giderim
Denizden yeni çıkmış ağların kokusunda
Şu ada senin, bu ada benim
Yelkovan kuşlarının peşi sıra
- D) Bir sabah çıkmak güneşler, aylar bir sabah çıkmak
Bir ağacı bu evleri sarı ters bir kuşu düzeltmek
- E) Işık bulutları içinden geçiyor tren
sevinç mi tasa mı bilinmez
cama dayalı alınım
gün indi inecek
dilimin ucunda bir türkü

Şiir (Ahenk Unsurları)

5. I. Gelmiş dünyanın dört bir ucundan
Ayrı dilleri konuşur, anlarız
Yeşil dallarız dünya ağacından
Gençlik denen bir millet var, ondanız.
II. Ey beni ayıblayan gel beni aşkdan kurtar
Ger elünden gelmezse söyleme fasid haber
III. Bulutta şaha kalkmış Fatih'ten kalma kır at;
Pırlantadan kubbeler, belki bir milyar kırat...
IV. Ne yanar kimse bana âteş-i dilden özge
Ne çalar kimse kapım bâd-ı sabadan gayrı
V. Sözün bilmez bazı nadan elinden
Erkân ağlar, usul ağlar, yol ağlar
Bülbülün feryadı gonca gülünden
Gülşen ağlar, bülbül ağlar, gül ağlar

Numaralanmış şiirler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. şiirde kafiye ve redif vardır, ölçü yoktur.
B) II. şiirde ne kafiye ne redif ne de ölçü vardır.
C) III. şiirde ölçü ve kafiye vardır, redif yoktur.
D) IV. şiirde ölçü vardır, kafiye ve redif yoktur.
E) V. şiir hem ölçülü hem kafiyeli hem de rediflidir.

6. I. Andırırın beni bana, bana beni,
Dediklerinde, duyduklarında,
Yazdıklarım da seni bana, bana seni,
Söylemesem bile saklamadıklarım da.
(aliterasyon)
II. Adam aman kuzusu
Çay kuru çeşme kuru
Nerden içsin kuzu su
Beni yakıp yandıran
Bir ananın kuzusu
(cinas)
III. Kalbim yine üzgün seni andım da derinden;
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden!
Üzgün ve kırılmış gibi en ince yerinden,
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden! (nakarat)
IV. Ufku tutuşturmadan fecrin ilk alevleri
Arkamızda kalıyor şehrin kenar evleri
(tunç uyak)
V. Sana bir karşılık vereceğim
toprağı deşen boğuk sesimle
sana bir karşılık vereceğim
amansız kum fırtınası altında (hece ölçüsü)

Numaralanmış dizelerin hangisinde ayraç içindeki ahenk unsuru yoktur?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

7. - aruz ölçüsü
- ulama
- düz kafiye
- redif

Bu özelliklerin tamamı aşağıdaki dizelerin hangisinde vardır?

- A) Kara yerde mor menekşe biter mi
Yaz baharda ishak kuşu öter mi
B) Ne göndü ki göreydi yüzün ayını gözüm
Yıllar durur ki cânım ol ayile hoş geçer
C) Âşıkâne gönlünü akıtmısaydı yâre su
Olmaz idi vâdî-i aşka düşüp âvâre su
D) Rûm u Mısır u Basra vu Bagdâda hükmündür revân
Hindi aldun tâlib-i iklim-i Türkistân mısın
E) Dinle sana bir nasihat edeyim
Hatırdan gönülden geçici olma
Yığidin başına bir iş gelince
Anı yad illere açıcı olma

8.

I.
Köroğluyum medhim merde yeğine
Koç yiğit değişmez cengi düğüne
Sere serpe gider düşman önüne
Ölümü karşılar meydan içinde

II.
Hani yaprak kıpırdamaz, çakıl yanar,
Bir böcek sesi gelir bahçeden, fincan
Düşlere götürür sizi, kesik kanar,
Emersiniz, yazdır akan.

Numaralanmış şiirler ahenk özellikleri bakımından karşılaştırıldığında aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) I. şiirin kafiye düzeni düz, ikinci şiirin ise çaprazdır.
B) I. şiirde yarım uyak, ikinci şiirde ise tam uyak vardır.
C) I. şiirde bir ölçü varken II. şiir serbesttir.
D) I. şiirde ulama varken II. şiirde yoktur.
E) I. şiirde redif yokken II. şiirde ek redif vardır.

Şiirde Ahenk Unsurları

1. I.
İnsan bu, su misali, kıvrım kıvrım akar ya;
Bir yanda akan benim, öbür yanda Sakarya.
Su iner yokuşlardan, hep basamak basamak;
Benimse alın yazım, yokuşlarda susamak.

II.
Cihan ne vakit mâmur idi? Bahçelerde ne vakit güller açtı?
Ne vakit yuvalarda bülbüller öttü? Yollardan ne vakit yârlar
geldi? Umduk, bekledik, düşündük. Hangi şey umduğu-
muza uygun düştü?

III.
Tarancı'nın, şairin "haberci" kimliği üzerinde durması
önemlidir. Aslında şairi bir sismografa benzetmesiyle de
bu mesajı vermektedir. Olanı kendi dilince yeniden kuran
adamdır şair.

**Numaralanmış metinlerden hangileri şiir olarak nite-
lendirilebilir?**

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) II ve III.

2. Şiirde her şeyden evvel önemli olan kelimenin manası
değil, cümledeki telaffuz kıymetidir. Şairin hedefi her keli-
menin cümledeki yerini, diğer kelimelerle kurduğu temas
ve meydana gelen esrarengiz uyumla beliren tatlı, gizli,
havai ve haşin sese göre tayin etmek olmalıdır. Bu mü-
zikal dalgalanmalar hem eserin anlam sınırını genişletir
hem de şiirin sesinin dinleyiciye / okuyucuya daha iyi do-
kunmasını sağlar.

Bu parçada şiirin hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Ahenk B) Konu C) Üslup
D) Gerçeklik E) Gelenek

3. Gün doğarken yıldızlar
Söner de belli olmaz
Hayal içinde dünya
Döner de belli olmaz
Döner de belli olmaz

**Bu dizede aşağıdaki ahenk unsurlarından hangisi
yoktur?**

- A) Ölçü B) Durak C) Kafiye
D) Redif E) Nakarat

4. - hece ölçüsü
- kelime tekrarı
- tunç uyak
- dörtlük

**Şiire ait bu unsurların tamamının yer aldığı dizeler
aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Nem var ne diyem dilde gam u dîdede nem var
Budur görünen gözde göñülde dahı nem var
B) Rüya gibi bir akşamı seyretmeğe geldin
Çok benzediğin memleketin her tepesinde
Baktım: Konuşurken daha bir kere güzeldin
İstanbul'u duydum daha bir kere sesinde
C) El sürme yareme sır sır sızılar
Baştan başa var endamım yareli
Lokmanlar el çekmiş rakip sızılar
Değmeyince iy'olur mu yâr eli
D) Bir gün dedim ki "İstemem artık ne yer ne yâr!"
Çıktım sürekli gurbete, gezdim diyar diyâr;
Gittim son diyâra ki serhaddidir yerin,
Hâlâ dilimdedir tuzu engin denizlerin!
E) Bak şu garip bülbülün
Ne suyu var ne yemi
Civanım görüşmemiz
Seneden seneye mi

Şiirde Ahenk Unsurları

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde ölçü, kafiye ve redif yoktur?

- A) Doruklara tırmanıyor patika
Doyumsuz bir sarmaşık gibi
İte kaka yürüyorum kalabalıkta
Sesim tanınmaz bir çocuk sesi
- B) Veysel sapma sağa sola
Sen Allah'tan birlik dile
İkilikten gelir bela
Dava insanlık davası
- C) Denizlerden
Esen bu ince hava saçlarınla eğlensin.
Bilsen
Melâl-i hasret ü gurbetle ufk-i şâma bakan
Bu gözlerinle, bu hüznünle sen ne dilbersin!
- D) Bir gemi bembeyaz teniyle açıklarda,
Güverteleri uçtan uca orman;
Aldım çiçeğimi şurama bastım,
Bastım ki yalnızlığımış
- E) Çok yorgunum, beni bekleme kaptan.
Seyir defterini başkası yazsın.
Çınarlı, kubbeli, mavi bir liman.
Beni o limana çıkaramazsın

6. Aşağıdaki dizelerden hangisi tam kafiye, çapraz uyaklı ve serbest tarzda yazılmıştır?

- A) Göğsümüz kuvvetli, gönlümüz temiz
Tükenmez yolları tüketiriz biz
Ne saray ne hamam ne han isteriz
Nerde gün batarsa orda yatarız
- B) Hava bugün de bulutlu
Rüzgâr daha serin esecek.
Bütün insanlar umutlu,
Şairler mahzun gezecek.
- C) Sen varken kötü diye bir şey bilmiyorduk
Mutsuzluklar, bu karalar yaşamda yoktu
Sensiz karanlığın çizgisine koymuşlar umudu
Sensiz esenliğimizin üstünü çizmişler
- D) Çanakkale derler yokken hesapta
Mahşerin dünyada kurulduğu yer
Çanakkale derler topraktan kapta
Şehitlik şerbeti verildiği yer
- E) Aysel git başımdan ben sana göre değilim
Ölümüm birden olacak seziyorum.
Hem kötüyüm karanlığım biraz çirkinim
Aysel git başımdan istemiyorum.

7. Sen bir şarkıyı yorumlarken
Ayaklarım yerden kesilir benim
Yedi kat göklerde dolaşırken
Başım bir yıldızla çarpar
Akkor kesilir bedenim

Bu dizelerdeki uyağın benzeri aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Şimdi bomboş sebilden selviler bir şey sorar
Hatırlatır uzayan dem çekişleri rüzgâr
Mermer basamaklarda uçuşur beyaz tüyler
- B) Benim gönlüm bir kelebek
Dolaşıyor çiçek çiçek.
Tükenecek ömrü böyle
Çırpınarak, titreyerek
- C) Titrek bir damladır aksi sevincin
Yüzünün sararmış yapraklarında
Ne zaman kederden taşarsa için
Şarkılar taşırsın dudaklarında.
- D) İkiz hayaletler gibi yürüdük
Puslu aydınlıkta o bahar günü
Gece, bir tepeden seyrettik, büyük
Yıldızların suya döküldüğünü.
- E) Geceleyin benden ayrılır ruhum,
Dönünceye kadar açık kalır cam.
Uyanık, başımın ucunda bir mum,
Beklerim, beklerim böyle her akşam.

8. Hey göklere duman durmuş dağlar hey
Değirmenin üstü her gün yel olmaz
Dinle ağa, dinle paşa, dinle bey
Sen söylersin o susar mı bell'olmaz

Bu dizelerin ahenk özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Redif kullanılmıştır.
- B) Bir ses, ölçü gereği düşürülmüştür.
- C) Ulama yapmaya uygun söz dizileri vardır.
- D) Kafiye düzeni abab şeklindedir.
- E) Nakarata yer verilmiştir.

Şiir (İçerik - Gelenek ve Gerçeklik) - 1

1. Her şiir, oluştuğu dönemden izler taşır. Şair; yaşadığı dönemin sosyal ve siyasal olaylarını, kültürünü, inançlarını, sanat zevkini doğrudan veya dolaylı olarak şiire yansıtır.

Bu bilgiden hareketle aşağıdaki dizelerden hangisinin tarihî bir gerçekliği yansıttığı söylenebilir?

- A) Soramadım bir çift sözü
Ay mıydı gün müydü yüzü
Sandım ki Zühre yıldızı
Şavkı beni yaktı geçti
- B) O gece o müthiş deniz durgundu,
Ömründe susmayan rüzgâr yorgundu,
En kara gönüller aya vurgundu
Leylâ'yı içinde bulan er gibi.
- C) Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir
- D) Bura Hiroşima'dır, bu ilk atom bombasıdır
Resmi çıktı
Kulelerin atlarını kamçılaman arabacının, taşta toprağa
Çınladı canı 245 bin kişinin
- E) Yağız atlar kışnedi, meşin kırbaç şakladı
Bir dakika araba yerinde durakladı
Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar,
Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar

2. Kalbim yine üzgün seni andım da derinden;
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden!

Bu dördürlükteki söz sanatının benzeri aşağıdaki dizelerin hangisinde vardır?

- A) Üsküp ki Yıldırım Bayazıd Han diyârıdır
Evlâd-ı Fâti'hân'a onun yâdigârıdır
- B) Âheste çek kürekleri, mehtâb uyanmasın,
Bir âlemi hayâle dalan âb uyanmasın.
- C) Birden kapandı birbiri ardınca perdeler
Kandilli, Göksu, Kanlıca, İstinye neredeler?
- D) Bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı
Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı
- E) Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!
Görmedim gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.

3. Ortak zevk ve dil anlayışına sahip şairlerin ortak şekil özelliklerini, ahenk unsurlarını, imge ve temaları kullanarak oluşturduğu şiir anlayışına şiir geleneği denir.

Buna göre aşağıdaki dizelerden hangisinin diğerlerinden farklı bir şiir geleneğine ait olduğu söylenebilir?

- A) Kazanmak istersen sen de zaferi,
Gürleyen sesinle doldur gökleri,
Zafer dedikleri kahraman peri,
Susandan kaçır da koşana gider.
- B) Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın,
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın,
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.
- C) Yelkenler biçilecek, yelkenler dikilecek;
Dağlardan çektiriler, kalyonlar çekilecek;
Kerpetenlerle surun dişleri sökülecek.
Yürü, hâlâ ne diye oyunda oynaştasın?
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!
- D) Milletin kalbinde yer etmez keder;
Asırlar değişir, seneler geçer..
Ne kadar karanlık olsa geceler,
Mümkün mü sonunda sabah olmasın.
- E) Saat beş nalburları pencerelerden
Madenî paralar gösteriyorlar
Yalnızlığı soruyorlar, yalnızlık
Bir ovanın düz oluşu gibi bir şey

4. Âtiyi karanlık görerek azmi bırakmak...

I
Alçak bir ölüm varsa, eminim, budur ancak.
"İş bitti... Sebâtın sonu yoktur!" deme, yılma.

II
Ey millet-i merhûme, sakın ye'se kapılma.

III
Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerin anlamları aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Geçmiş - Bir işi sonuna değin sürdürme - Merhamet
B) Gelecek - Sabır - Rahat
C) İstikbal - İnat - Yanlış
D) Gelecek - Sözünden veya kararlarından dönmeme - Ümitsizlik
E) Mazi - Gayret - Karamsarlık

Şiir (İçerik - Gelenek ve Gerçeklik) - 1

5. Söyleyici; şiirde konuşan, şairin sesini ve söyleyişini emane ettiği kişi veya varlıktır. Şair, her şiirde bir söyleyici belirler. Bu söyleyici, şairin kendisi değil yalnızca o şiire özgü kurgusal bir kişi ya da varlıktır. Söyleyici, şiirin içeriğine ve aksettirdiği ruh durumuna göre karakter ve ses kazanır; bu durum, şiiri okuma tonuna / tarzına etkide bulunur ve okuma faaliyetinde okuyucu bu söyleyici ile özdeşleşir.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde söyleyicide farklı bir duygu hâkimdir?

- A) Böyle sessiz ayrılıklarda,
her şey önceden belli olur.
en güzel zamanında, aşkın ve hayatın
insan deli olur...
- B) sanmıştık ki ikimiz
yeryüzünde ancak
birbirimiz için varız
ikimiz sanmıştık ki
tek kişilik bir yalnızlığa bile
rahatça sığarız
- C) potinlerime ve paltoma
teşekkür etmeliyim
teşekkür etmeliyim yağın kara
bu güne bu sevince
kara bastığım için şükür
- D) Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar.
Ne de şeytan, bir günahı,
Seni beklediğim kadar.
- E) Ayrılık, demir çubuk gibi sallanıyor havada
Çarpıyor yüzüme yüzüme
Sersemledim

6. Dışarıya yağmur,
yüreğime hasret,
fikrime sen.
Nasıl yaşıyorsunuz üçünüz birden
bir bilsen.

Bu dizelerin teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aşk
C) Kötümserlik
B) Mutluluk
D) Sitem
E) Sabır

7. Rıza Tevfik Bölükbaşı'nın bir devre damgasını vuran asıl sanatkar şahsiyeti, tekke şairleri ve halk âşıklarının genellikle musiki eşliğinde okudukları şiirlerden yola çıkarak kaleme aldığı divan, koşma ve nefesleriyle belirir.

Bu bilgidен hareketle aşağıdaki dizelerden hangisinin Rıza Tevfik'e ait olduğu söylenebilir?

- A) Kişi doğru yoldan eğri giderse,
İyiliğe karşı kemlik ederse,
Kendini beğenip benlik güderse;
Yükü saman; suya çok etsin, dedi
- B) Tanıdığım bir ağaç var
Etlik bağlarına yakın
Saadetin adını bile duymamış
Tanrı'nın işine bakın.
- C) Bir kırlangıç bir su birikintisi bir parça gök.
Bir şiirden düşmüş olmalı bunlar.
Böyle diyordu yoldan geçen biri.
- D) mıknaıslı bir anten gibi tek tek
gökyüzüne açılmış kirpiklerim
dilimde yanık yıldızların tadı
ayakta ne uyku ne durak
- E) Ne hoş, ey güzel Tanrı'm, ne hoş
Mavilerde sefer etmek!
Bir sahilden çözölüp gitmek
Düşünceler gibi başıboş.

8. Bir varlığı, kavramı, durumu daha canlı ve daha duygulu anlatmak için onu başka varlık, kavram veya durumların çizgileri ve şekilleri içinde tasarlayışa "imge" denir. Sanatçı, imge oluştururken izlenimlerinden hareketle gerçeği kendi algısına göre yeniden biçimlendirir. Duygu ve düşüncelerini ifade etmek için kendine özgü bir dil oluşturur. Yeni bir anlatım için hayal gücü ve sanatçı duyarlılığı sayesinde alışılmamış sözler bulur. Bilinen sözcüklere farklı anlamlar yüklerken çeşitli ipuçlarıyla çağrışım sağlar.

Buna göre,

- I. Dalga dalga hücum edip pişmanlıklar
II. Unutuşun o tunç kapısını zorlar
III. Ve ruh, atılan oklarla delik deşik;
IV. İşte, doğduğun eski evdesin birden
V. Yolunu gözlüyor lamba ve merdiven,

dizelerinin hangisinde imge kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

Şiir (İçerik - Gelenek ve Gerçeklik) - 2

1. Âşık Veysel, yetmiş dokuz yıllık hayat serüveninde özellikle içinde bulunduğu toplumun sosyal yaşamını, ahlâk anlayışını, dönemin mühim olaylarını, çalışmanın önemini ve gerekliliğini, zamanın bazı sosyal kurumlarını ve bunların toplum içerisindeki rollerini, işlevlerini, vatan ve millet sevgisini, birlik ve beraberlik düşüncesini şiirlerinde bir nasihat ve uyarı üslubuyla dile getirmiştir.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi Âşık Veysel'e ait olamaz?

- A) Anaların hakkı kolay ödenmez
Analara ne yakışmaz ne denmez
Kan uykudan gece kalkar gücenmez
Emzirdi salladı uyuttu anam
- B) Ağlayalım Atatürk'e
Bütün dünya kan ağladı
Başbuğ olmuştu mülke
Geldi ecel can ağladı
- C) Olmak istiyorsan dünyada mesut
Hakka halka yarayacak bir iş tut
Çalıştır oğlunu kızını okut
İnsan olmak için okumak gerek
- D) Sen İstinye'de bekle ben buradayım
İçimde köpek gibi havlayan yalnızlığım
Belki gelmem gelemem beş dakika bekle git
Çünkü ben buradayım karanlıktayım
- E) Avrupa, Asiya ayrı bir kıta
Bir yıllık yol idi deveye ata
Uçaklar sığırdı beş, on saate
Daha neler çıkar dur belli değil

2. Anlatamam derdimi dertsiz insana
Dert çekmeyen dert kıymetin bilemez
Derdim bana derman imiş bilmedim
Hiçbir zaman gül dikensiz olamaz

Bu dizelerde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızlığın olumsuz etkileri
B) Her derdin bir dermanının olduğu
C) Yardımseverlik duygusunun yitirilmesi
D) Dert çekmenin değerli olabileceği
E) Kişi sıkışmadan yardımın gelmeyeceği

3. **Aşağıdaki şiir parçalarından hangisinde toplumcu bir sanat anlayışının izleri görülmez?**

- A) Biz o şiiri isteriz ki çifte giden babalar,
Ekin biçen genç kızlarla, odun kesen analar,
Yanık sesin dinlerlerken gözyaşların silsinler.
Başlarını açık, beyaz sinesine koysunlar;
Yüreğinin, özleriçün çarpındığın duysunlar;
Bu çarpıntı, bu ses nedir? Neler diyor? Bilsinler.
- B) Geleceğim, bekle dedi, gitti
Ben beklemedim, o da gelmedi
Ölüm gibi bir şey oldu
Ama kimse ölmedi
- C) Bırak beni haykırayım, susarsam sen mâtem et;
Unutma ki şâirleri haykırmayan bir millet,
Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir;
- D) Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine
bu hasret bizim
- E) Başka sanat bilmeyiz karşımızda dururken
Yazılmamış bir destan gibi Anadolu'muz
Arkadaş, biz bu yolda türküler tuttururken
Sana uğurlar olsun... ayrılıyor yolumuz

4. Bre ağalar bre beyler
Ölmeden bir dem sürelim
Gözümüze kara toprak
Dolmadan bir dem sürelim

Bu dizelerin nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Koşma
B) Varsağı
C) Mânî
D) Mesnevi
E) Sone

Şiir (İçerik - Gelenek ve Gerçeklik) - 1

5. Sen sık sık gülen gülerken de
Sevecen bir Akdeniz çizgisini
Sol yanına ağzının
İliştiren çocuk özenle
Yabana mı atıyorum yani seni

Bu dizelerin anlamlı, doğru ve tam bir şekilde düzyazıya çevrilmiş şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Seni yani yabana mı atıyorum, sık sık gülen ve gülerken de ağzının sol yanına sevecen bir Akdeniz çizgisini özenle iliştiiren adam?
- B) Sen, gülerken ağzının sol yanına bir Akdeniz çizgisini sevecen bir şekilde iliştiiren çocuk, seni yabana mı atıyorum yani?
- C) Sık sık gülen, gülerken de ağzının sol yanına bir Akdeniz çizgisini dikkatle iliştiiren çocuk, seni mi yabana atıyorum yani?
- D) Bir Akdeniz çizgisini özenle yanağına iliştiiren ve sevecen ağzının sol yanıyla sık sık gülen çocuk, yani seni yabana mı atıyorum?
- E) Sen, sık sık gülen, gülerken de ağzının sol yanına sevecen bir Akdeniz çizgisini özenle iliştiiren çocuk, yani seni yabana mı atıyorum?

6. Bu şiir türünde bir düşünceyi aktarmak veya belli bir konuda öğüt, bilgi, ders vermek amacı güdülür. Daha çok dinî, ahlaki, felsefi, sosyal konularda yazılır.

Aşağıdaki dizelerden hangisi bu parçada sözü edilen şiir türünü örneklemektedir?

- A) Canım senin için işim her gün âh
Bin sevab yazılır etsen bir günâh
- B) Bülbül ne yatarsın bahar erişti
Ulu sular göl olduğu zamandır
Kat kat oldu gül yaprağa karıştı
Gene bülbül kul olduğu zamandır
- C) Dost düşman önümde yürür
Bilmedim asıl dostu
Dostların canıma kasti
Beni dostlarım öldürür.
- D) Gök mavi mavi gülümsüyordu
Yeşil yeşil dallar arasından
Altın sesi birdenbire sordu
“Ne haber eski aşk yarasından”
- E) Şu kim istedi buldı ilmi Çîn’de
Bugün oldur muhakkık ilm içinde

7. **Aşağıdaki dizelerin hangisi ayraç içindeki terimi örneklemez?**

- A) Garibim namıma Kerem diyorlar
Aslı’mı el almış haram diyorlar
Hastayım derdime verem diyorlar
Maraşlı Şeyhoğlu Satılmış’ım ben (Tapşırma)
- B) Mavi bir gölge uçtu pencereden
Baktım âvâre bir küçük kelebek
Yaramaz geldi kim bilir nereden
Belli yorgundu, bir veremli çiçek
Gibi serpildi lambanın yanına
Bir duman uçtu, gitti titreyerek (Terzarima)
- C) Bir vakte erdi ki bizim günümüz
Yiğit belli değil mert belli değil
Herkes yarasına derman arıyor
Deva belli değil dert belli değil (Taşlama)
- D) Karac’oğlan gene coştı, bulandı
İnip aşkın deryasına dolandı
Güzel gitti, diye pınar ağladı
Acıdı yüreğim, yandı pınara (Hüsnütalil)
- E) Tam otların sarardığı zamanlar
Yere yüzükoyun uzanıyorum
Toprakta bir telâş, bir telâş
Karıncalar öteden beri dostum (Pastoral şiir)

8. Gün gibi zâhir idi zerre günahı yoğ idi
Eşiğinden dahi bir özge penâhı yoğ idi
Sana ol doğru idi eğri nigahı yoğ idi
Hak ana şâhid idi gayrı güvâhı yoğ idi
Bende idi sana ol bir dahi şâhı yoğ idi
Hak bilür gayrı yire varmağa râhı yoğ idi
Ceng ider geldi disen iki sipâhı yoğ idi
Hançer urdun da anın cismine âhı yoğ idi

[Güneş gibi açıktı, zerre günahı yoktu. Eşiğinden başka sığınacağı yoktu. O sana yan gözle bakmazdı, dosdoğruydı. Allah’tan başka ona şahitlik edecek yoktu. Senden başka kul / hizmetkâr olduğu bir başka şah yoktu. Allah bilir ya başka yere gitmeye (başkasına tabi olmaya) yolu yoktu, Cenk etmeye geldi desen yanında iki askeri dahi yoktu. Öyle ki Onun bedenine hançeri vurduğunda ahı bile yoktu.]

Bu dizeler aşağıdaki nazım türlerinden hangisinin örneğidir?

- A) Tevhit B) Münacaat C) Naat
D) Mersiye E) Methiye

İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Şiiri (Koşuk - Sagu) / Geçiş Dönemi Eserleri

1. üküş söyleme söz birer sözle az
tümen söz tüğünün bu bir sözde yaz
- (Sözü çok söyleme, sırasında ve az söyle; binlerce söz
düşümünü bu bir sözle çöz.)
- Bu dizeler Kutadgu Bilig'in aşağıdaki özelliklerinden
hangisine örnek olabilir?**
- A) Nasihatname özelliği taşıır.
B) Türk tarihi açısından önemlidir.
C) İslami geleneğin etkileri görülür.
D) Karahanlılar Dönemi'nde yazılmıştır.
E) Arapça ve Farsça sözcüklere yer verilmiştir.
2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde dinî bir öge kullanılmıştır?
- A) yatığ yarlıkagıl içür bir yigü
ümeğ edgü tutgil ay bilge bögü
(Yabancıyı esirge, yedir içir; ey bilge kişi konuğunu iyi
ağırla.)
- B) udur erdin erse tur aç emdi köz
eşitmedin erse eşit mende söz
(Uyuduysan şimdi kalk gözünü aç, işitmediysen ben-
den söz dinle.)
- C) ukuş kadrini hem ukuşlug bilir
bilig satsa bilge biliglig alır
(Akıl kıymetini yine akıl sahipleri bilir, âlim bilgi satsa
bilgili insanlar onu alır.)
- D) kökiş turna kökte közi yaş saçar
tizilmiş titir teg uçar yelgürer
(Mavi turna gökte yüksek sesler çıkarır, dizilmiş deve
kervanı gibi uçar havalanır.)
- E) tugardın ese keldi öndün yeli
ajun etgüke açtı uştmaş yolu
(Doğu rüzgârı doğudan eserek geldi, dünyayı süsle-
mek için cennet yolunu açtı.)

3. "Türk Lehçeleri Divanı" anlamını taşıyan eser, dilimizin
söz varlığı ve ses, biçim, anlam yapısı ile ilgili pek çok
bilgi içerir. Anlatım özelliği, kültürel zenginlik açısından
Türkçenin Arapçadan hiç de geri kalmayan bir dil olduğu-
nu göstermek amacıyla yazılmıştır. Türkçenin en önemli
kültür hazinesi kabul edilir. Bu eserin edebî değeri; bize
ulaştırdığı sözcükler, sözcükleri açıklarken örnek verdiği
manzum parçalar ve atasözlerinden kaynaklanmaktadır.

**Bu parçada tanıtılan eser aşağıdakilerden hangisi-
dir?**

- A) Kutadgu Bilig
B) Divan-ı Hikmet
C) Atabetü'l-Hakayık
D) Divanü Lügâti't-Türk
E) Dede Korkut Hikâyeleri

4. I
Könlüm için örtedi
Yitmiş yağış kartadı
Kiçmiş özüg irtedi
Kün tün kiçüp irtelür
- Onun (Alp Er Tunga) ölümü gönlümü içten yaktı, beni yet-
miş yaş kocattı. Gönlüm geçmiş günlerin özlemiyle gece
gündüz aranıyor.

II
Bulnar mini öles köz
Kara mengiz kızıl yüz
Andın tamar tüköl tuz
Bulnap yana ol kaçır

(O baygın gözler beni esir ediyor, üzerinde kara benler
bulunan pembe yüz beni tutsak ediyor. Bütün güzellikler
ondan damlıyor, sanki beni tutsak edip tekrar kaçıyor.)

**Aşağıdakilerin hangisi bu dörtlüklerin ortak bir özelli-
ği olamaz?**

- A) Söz sanatlarına yer verilmesi
B) Hece ölçüsünün kullanılması
C) Söyleyenlerinin belli olmaması
D) Kahramanlık konusunu işlemesi
E) aaab kafiye düzeniyle söylenmesi

İslamiyet'in Kabulünden Önceki Türk Şiiri (Koşuk - Sagu) / Geçiş Dönemi Eserleri

5. biligdin urur men sözümke ula
biligligke ya dost özünni ula
bilig birle bulnur sa'adet yolu
bilig bil sa'adet yolını bula

(Sözüme bilgi ile temel atarım, ey dost! Bilgiliye yaklaşmaya çalış; mutluluğun yolu bilgi ile bulunur, bilgi edin ve mutluluk bul!)

Atabetü'l-Hakayık'tan alınmış bu dörtlükte işlenen tema aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi
B) Dostluk
C) Mutluluk
D) Çalışkanlık
E) Kararlılık

6 ve 7. soruları aşağıdaki dörtlüğe göre cevaplayınız.

Avlap meni koymangız
Ayık ayıp kaymangız
Akar közüm uş tengiz
Tegre yöre kuş uçar

(Beni avlayıp koymayın, söz verip sözünüzden geri dönmeyin; işte gözlerimden deniz gibi gözyaşı akıyor, göz-yaşlarımın etrafında da kuşlar uçuşuyor.)

6. Bu dizelerle ilgili,

- I. Ölçüsü hecedir.
II. Birimi dörtlüktür.
III. Uyak düzeni aaab'dir.
IV. Koşma nazım biçimiyle yazılmıştır.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız I ve II.
D) I, II ve III. E) III ve IV.

7. Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

- A) Teşhis B) Mecazımürsel
C) Mübalağa D) Tezat
E) Telmih

8. Türlüg çeçek yarıldı
Barçın yadım kerildi
Uçmak yeri körüldi
Tumlug yana kalgüsüz

(Rengarenk çiçekler açıldı, ipek döşek serildi, cennet yeri görüldü, soğuklar artık gelmez.)

Bu parçanın nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Koşuk B) Sagu C) Koşma
D) Destan E) İlahi

9. "Kimisi kalkar bak, kimisi konar; kimisi yüzer bak, kimi su içer."

Bu açıklama aşağıdaki dizelerden hangisine ait olabilir?

- A) kitap atı urdım Kutadgu bilig
kutadsu ogıklıka tutsu elig
B) kayusı kopar kör kayusı konar
kayusı çapar kör kayu suv içer
C) kaz ördek kuğu kıl kalığı tudı
kakılayu kaynar yokaru kodı
D) iligke başka kördi yaşru közin
kaşı közi tügmiş acıtmış yüzün
E) bu beglik ulı kör könilik turur
köni bolsa begler tiriglik bolur

10. küdezgil tilinni kel az kıl sözün
küdezilse bu til küdezlür özün
resul erni otka yüzün atguçı
til ol tedi yığ til yul ottın yüzün

(Dilini sıkı tut, gel sözünü kısa kes, az konuş. Dilini korur-san kendini de korumuş olursun. Peygamber, "İnsanı yüz üstü ateşe atan, dildir." dedi. Dilini sıkı tut, yüzünü ateşten kurtar.)

Bu dörtlükteki uyak türü aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Yarım B) Tam C) Zengin
D) Cinaslı E) Tunç

Halk Edebiyatı İlahi - Nefes - Koşma - Mâni - Türkü

1. I
Dedim inci nedir dedi dişimdir
Dedim kalem nedir dedi kaşımdır
Dedim on beş nedir dedi yaşımdır
Dedim daha var mı söyledi yok yok
- II
Köroğlu'yum medhim merde yiğide
Koç yiğit değişmez cengi düğüne
Sere serpe gider düşman önüne
Ölümü karşılar meydan içinde
- Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış bu parçaların ortak özelliklerinden biri değildir?**
- A) Ölçüleri B) Gelenekleri
C) Nazım türleri D) Nazım birimleri
E) Nazım biçimleri
2. Şunda bir dilberin sallanışında
Serviye benzettim dallar içinde
Derya kenarında ırmak yüzünde
Turnaya benzettim göller içinde
- Bu parçadaki teşbihin benzetilen öğeleri aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?**
- A) dilber - servi B) göl - dal C) derya - ırmak
D) dilber - turna E) servi - turna
3. İki elim gitmez oldu yüzümden
Ah ettikçe yaşlar gelir gözümden
Kusurumu gördüm kendi özümden
Bir dost bulamadım gün akşam oldu
- Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?**
- A) Anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
B) Hece ölçüsüyle söylenmiştir.
C) Redif ve kafiye birlikte kullanılmıştır.
D) Kafiye düzeni çapraz kafiye şeklindedir.
E) Halk şiiri geleneğinin etkisi görülmektedir.

4. Sözün bilmez bazı nadan elinden
Erkân ağlar usul ağlar yol ağlar
Bülbülün feryadı gonca gülünden
Gülşen ağlar bülbül ağlar gül ağlar
- Bu parçada aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?**
- A) Teşbih - tezat B) Teşhis - tenasüp
D) Tecahülûarif - telmih C) Hüsnu'talil - mübalağa
E) Tekrar - mecazımürsel
5. Yüce dağ yeşil çimen yol olsa
Acem bahçeleri gonca gül olsa
Saçı sırma gül dudağı bal olsa
Gönül istemezse dile daş gelir.
- Bu dörtlükte altı çizili söz grubunda görülen edebî sanat aşağıdakilerden hangisinde doğru açıklanmıştır?**
- A) Anlamca birbiriyle ilgili kelimeler bir arada kullanılmıştır.
B) İnsan dışındaki bir varlığa, insana ait bir özellik verilmiştir.
C) Aynı varlığa ait birbirine zıt kavramlar, bir arada kullanılmıştır.
D) Bir olayın gerçek sebebi, farklı ve güzel bir nedene bağlanmıştır.
E) Birbiriyle ilgili iki şeyden zayıf olan, kuvvetli olana benzetilmiştir.
6. Sefil sümbül boyun eğmiş bakıyor
Sarı çiçek amber olmuş kokuyor
Senin ruyin kadın beni yakıyor
Al giyinin feslendin mi yaylalar
- Bu parçanın teması aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Doğanın güzelliği
B) Yalnızlık korkusu
C) Esaretin zorluğu
D) Memleket özlemi
E) Sevgilinin vefasızlığı

Halk Edebiyatı İlahi - Nefes - Koşma - Mânî - Türkü

7. Şiirlerinin en temel vasıfları sadelik, yalınlık ve sehlîmüm-teni söyleyişlerdir. Onu ölümsüz kılan şey, hiç şüphe yok ki dili, gönlü ve sevgisidir. Hep “Sevelim, sevillelim.” dedi. Mevlana, “Ne olursan gel!” diyordu. Hacı Bektaş Veli ise “Gelin canlar, bir olalım!” diyordu. O da bu yolu takip etti.

“Ben yürürüm yane yane
Aşk boyadı beni kane
Ne akilem ne divane
Gel gör beni aşk neyledi” diye başlayan ilahisi meşhurdur.

Bu parçada sözü edilen sanatkar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yunus Emre B) Kaygusuz Abdal
C) Süleyman Çelebi D) Hoca Ahmet Yesevi
E) Pir Sultan Abdal

8. Aşağıdaki dörtlüklerden hangisinin türü yay ayaç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Eğer girer isen Hakk'ın yoluna
Âşık isen bakma sağ u soluna
Devlet kuşu şâyet konar koluna
Kulluğa bel bağla, sultan bulunur (Nefes)
- B) Bülbulüm altın kafeste
Öter aheste aheste
Ötme bülbul yârim hasta
Ah neyleyim şu gönlüme
Hasret kaldım sevdiğime (Türkü)
- C) Dünyayı gezdim dolaştım
Ayrılık gibi derd olmaz
Tatlı canımdan usandım
Ayrılık gibi derd olmaz (Koşma)
- D) Şol cennetin ırmakları
Akar Allah deyü deyü
Çıkış İslam bülülleri
Öter Allah deyü deyü (İlahi)
- E) Saçımda siyahım var
Bülbul gibi âhim var
Göz gördü gönül seydi
Benim ne günahım var (Mânî)

9. Allah'ı övmek ve ona yalvarmak için söylenen şiirlere ilahi I

adı verilmektedir. Bu şiirlerde ağırlıklı olarak Allah'ın birliği, azamet ve kudreti, ona dair sevgi dile getirilir. Hem aruz hem de hece ile yazılan örnekleri bulunmaktadır. İlahiler tarikatlara göre farklı isimlerle adlandırılır. Bunlara Mevlevî tekkelerinde “ayin”, Gülşeni tekkelerinde “tapuğ”, II III

Alevî-Bektaşî tekkelerinde “durak” adı verilir. Çoğunlukla IV

Halvetî tekkelerinde okunan ilahiler ise “nefes” terimiyle V

ifade edilir. Yunus Emre'ye ait

“Ey padişah-ı Lemyezel
Zat-ı ebed, hayy-ı ezel
Ey lutfu bol, kahrı güzel

Kahrın da hoş, lütfun da hoş” dörtlüğü bu türe güzel bir örnektir.

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangileri yer değiştirdiğinde parçadaki bilgi yanlış düzeltilmiş olur?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III.
D) III ve IV. E) IV ve V.

10. Dile yâr
Gör bir âfet dile yâr
Ben sana vurulmuşum
Ne istersen dile yâr
Öldür beni yaşatma
Verme beni dile yâr

Bu mâninin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Aşk B) Ölüm C) Ayrılık
D) Buluşma E) Gurbet

11. Kervanlar işlemez illerde kaldım
Garip Mecnun gibi çöllerde kaldım
Ne acap şiddetli yollarda kaldım
Dört yanı işlemez kar oldu gitti

Bu parçada kullanılan kafiye türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yarım B) Tam C) Zengin
D) Tunç E) Cinaslı

Divan Şiiri (Gazel - Kaside - Şarkı)

1. Bu şehir-i Sitanbul ki bî-misl ü behâdır
Bir sengine yek-pâre Acem mülkü fedâdır
Bir gevher-i yektâdır iki bahr arasında
Hurşîd-i cihân-tab ile tartılsa sezâdır
Altında mı üstünde midir cennet-i âlâ
El-hak bu ne hâlet bu ne hoş âb u havâdır
Bu dizeler bir kasidenin hangi bölümünden alınmış olabilir?

A) teşbib (nesib) B) tegazzül C) methiye
D) taç E) dua

2. Özellikle Azerbaycan sahasının, bazı edebiyat otorite-
lerince de Türk edebiyatının en büyük şairi, dünya ede-
biyatının da en büyük lirik şairlerinden kabul edilir. Asıl
adı Mehmed bin Süleyman'dır. Şairin 888/1483 yılında
Bağdat yakınlarındaki Hille bucağında dünyaya geldiği
sanılmaktadır. Âşıkane şiirin edebiyatımızdaki en büyük
temsilcisi kabul edilir. Bütün şiirlerinde aşkı ve aşkın hâl-
lerini coşkun bir lirizmle ifade eder. Doğduğu muhitten hiç
ayrılmamış, İstanbul'a hiç gelmemiştir. Naat türünde ka-
leme aldığı "Su Kasidesi" oldukça meşhurdur.

**Bu parçada tanıtılan divan şairi aşağıdakilerden han-
gisidir?**

A) Baki B) Nedim C) Nabi
D) Fuzuli E) Nef'i

3. **Aşağıdaki beyitlerden hangisi mahlas beyti olamaz?**

A) Edemem terk Fuzûlî ser-i kûyun yârın
Ne kadar zulm yeri ise bana hoştur vatanım
B) Nedîmâ nâmını mümkün mi nakş ey nevk-i tîğ-i âh
Dil-i yâr adlı bir elmâsdan kıymetli taşım var
C) Süleyman yâd olundukça bile mezkûr olur muru
Süleyman hatırlandıkça anılır karıncası da
D) Bâkî-sıfat virdün elem itdün gözüm yaşını yem
Kıldun garîk-i bahr-i gam deryâlara saldun beni
E) Ey Necati, yürü sabreyle elinden ne gelir
Hûblar, cevri ü cefayı kime öğretmediler

4. **Aşağıdaki beyitlerin hangisinde redif yoktur?**

A) Eşi yok bir güzeli sevdi beğendi gönlüm
Kıskanır kendi gözümden yine kendi gönlüm
B) Kendi hüsnünden utanmış da kızarmış yanağı
Yüzün örtüp kapamış saçları baştan aşağı
C) Ben şehid olmadan aşkıyla mezarım kazayım
Taşımı gözlerimin kanlı yaşıyla yazayım
D) Gelsem olmaz mı huzura a benim aslanım
Ta yakından bakayım hüsnünüze hayranım
E) Bir gün olacak ben gibi nâlân olacaksın
Ettiklerine sen de peşîmân olacaksın

5. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde birden fazla kişileştir-
me söz konusudur?**

A) Bütün cihânda gönül ışık ile olur makbûl
Kamu diyârda ehl-i hüner garib olmaz
(Bütün dünyada gönül aşk ile makbul olur; hiçbir yer-
de hüner sahibi insan garip ve perişan olmaz.)
B) Ey gözüm ebr-i bahârî geh yağar geh açılır
Âlem içre sencileyin kimse yeksân ağlamaz
(Ey gözüm, bahar bulutu bile gâh yağar gâh açılır; bu
dünyada kimse senin gibi durmadan ağlamaz.)
C) İnledüğüm dilberâ dolâb gibi subh u şâm
Bu ki cismüm dem-be-dem yaşumla âb üstindedür
(Ey sevgili, sabah vaktinde dolap gibi inlediğim bun-
dandır ki cismim her zaman gözyaşımından su üstün-
dedir.)
D) Gözümde aks-i cemâlün bahâra benzetdüm
Yaşum bahârda taşmış pınara benzetdüm
(Güzelliğinin gözümdeki aksini bahara, gözyaşımı da
baharda taşmış pınara benzettim.)
E) Gerek ağla gerekse gül cihân fâriğdur ey bülbül
Kimine âteş olur gül kimine gülisîtan âteş
(Gerek ağla gerekse gül ey bülbül, dünya kendi key-
findedir, aldırılmaz; kimine ateş gül olur, kimine de gül
bahçesi ateş.)

Divan Şiiri (Gazel - Kaside - Şarkı)

6. “Dünyayı bir yana, seni bir yana koysalar yine de bana sen gereksin, ey vefasız, sen!”

Bu açıklama aşağıdaki beyitlerin hangisine aittir?

- A) Dünyâyı girişmeyle esir eyledi bilmem
Câdû mîdır ol gamze-i fettân ne belâdır
- B) Dâr-ı dünyâ delû gönüm gibi virân olsa
Ne cihân olsa ne cân olsa ne hicrân olsa
- C) Seni dünyâ gibi yalancı vü yüze gülici
Bilmez ol ahd ü amân derler idi gerçek imiş
- D) Dünyâyı bir yana kosalar bir yana seni
Bana seni gerek seni ey bîvefâ seni
- E) Minnet Hudâ'ya devlet-i dünyâ fenâ bulur
Bâkî kalur sahîfe-i âlemde adumuz

7. Aşağıdakilerden hangisi bir gazelin matla (ilk) beytidir?

- A) Güzel görünür ırakdan görünse her nesne
Anun için güneşi rûy-ı yâra benzetdüm
- B) Mihrin görür kemâlde her gün zevâlini
Âkil felekde câh ille mağrur olur mu hiç
- C) Hâlimi arz et sabâ dildâre Allah aşkına
Sûziş-i dilden haber ver yâre Allah aşkına
- D) Kâkûl-i ham-der-ham-ı dildârı etdin târmâr
Eyledin uşşâkı der-zencîr-i sevdâ ey sabâ
- E) Göz yum cihandan aç gözünü kendü hâlüne
Sen göz yumub açınca bu dünyâ gelür gider

8. Yine bezm-i çemene lâle fûrûzan geldi
Müjdeler gülşene kim vakt-i çirağan geldi
Bülbül âşüftelenip bezme gazel-hân geldi
Müjdeler gülşene kim vakt-i çirağan geldi

Bu parçanın nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gazel B) Kıta C) Tuyuğ
D) Şarkı E) Rubai

9. Yâr ile kon beni ol yâr yeğ bilür
Biçâre andelibini gülzâr yeğ bilür
(Sevdiğimle bırakın beni, o sevgili beni iyi bilir; zavallı ök-süz bülbülünü gül bahçesi iyi bilir.)

Zülf-i dîrâz derdini benden sor ey tabib
Uzun gice belâsını bîmâr yeğ bilür
(Uzun saçın derdini benden sor ey hekim, uzun gecelerin belasını hasta iyi bilir.)

İzün tozın sabâ yili satar direm direm
Misk ü âbir kadrini attâr yeğ bilür
(Bahar yeli izinin tozunu dirhem dirhem satar, misk ile am-berin kadrini attar iyi bilir.)

Bu dizelerde işlenen tema aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tabiat B) Ölüm C) Aşk
D) Yoksulluk E) Özgürlük

10. Mazmun, bir sözün içinde gizli olan sanatlı anlamdır. Söz gelimi sevgilinin ağzı için, kalıplaşmış birer mecaz olan "abihayat, gül, gonca ve lâl" mazmunları kullanılır. Okuyucu ağzın bunlardan hangisiyle karşılandığını dizede geçen diğer kelimelerin yardımıyla anlar.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki dizelerin hangisinde altı çizili söz mazmun değildir?

- A) Servün alup elini yabanlara atdılar
B) Gamzesi oku gibi âşıkı yabana atar
C) Eşkimi ifşâ ederse ol güle bülbül nola
D) Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi
E) Gül-i ruhsâruna karşı gözümünden kanlu akar su

11. 2000’li yıllarda bir şiir sergisi açılrsa Türk medeniyetini, sanırız oy birliğiyle Fuzuli veya Nedim temsil ederdi. Durum böyleyken bu şiir geleneğini modern Türk düşüncesinin ilgi alanı dışında bırakmak hiç de onu küçültmez; belki sözde aydınları, aydınlanmacılığı küçültür. O hâlde geliniz “Osmanlı şiiri” deyince bir tekerleme gibi “fâilâtün, fâilâtün...” demekten vazgeçip bu şiiri tanımaya niyetlenelim. Gerçekten bu şiir, neyi anlatıyor, kimi anlatıyor, bir bakalım. Eğer sevmezsek yine sevmeyelim fakat önce onunla tanışalım. Korkmayınız, onunla tanıştığınız zaman bu dizelerle tarihin satır aralarına girecek, belki de büyük büyük dedelerinizden birine rastlayacaksınız ve "Gerçekten de bu şiir bizi anlatıyormuş." diyeceksiniz.

Bu parçada sözü edilen şiir geleneği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halk B) Divan C) Tanzimat
D) Servetifünun E) Millî Edebiyat

Tanzimat Dönemi Şiiri

1. Dağda kırdı rast getirsem bir dere
Gözyaşlarım akıtarak çağlarım
Yollardaki ufak tefek izlere
Senin sanır bakar bakar ağlarım

Güneş güler kuşlar uçar havada
Uyanırlar nazlı nazlı çiçekler
Yalnız mısın o karanlık yuvada
Yok mu seni bir kayırır, bir bekler?

**Bu parçada aşağıdakilerden hangisine yer verilme-
miştir?**

- A) Hüzün B) Korku C) Özlem
D) Ayrılık E) Ölüm

2. Memleket bitti yine bitmedi sen ben
Bize bu hâl ile bizden büyük olmaz düşmen
Dest-i a'dâdayız Allah için ey ehl-i vatan
Yetişir terkedelim gayri hevâ vü hevesi

Bu dizelerden yola çıkarak şair hakkında,

- I. Batı medeniyetine karşıdır.
II. Birlik ve beraberlikten yanadır.
III. Toplumcu bir anlayışa sahiptir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) II ve III.

3. Eyvâh! Ne yer ne yâr kaldı
Gönlüm dolu âh ü zar kaldı
Şimdi buradaydı gitti elden
Gitti ebede gelip ezelden
Ben gittim, o hâk-sâr kaldı,
Bir gûşede târmâr kaldı;
Bâkî o enîs-i dilden, eyvah,
Beyrût'ta bir mezar kaldı.

**Bu dizelere hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangi-
sidir?**

- A) Şikâyet B) Öfke C) Üzüntü
D) Pişmanlık E) Yalnızlık

4. Yanar bin dâğ var sinemde hâcet yok beyâbâna
Fünûn-ı aşkı Mecnun şimdi gelsin benden öğrensün

**Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarından hangisine
örnek vardır?**

- A) Tekrir B) Tezat C) Telmih
D) Tecahülûarîf E) Hüsnü'talil

5. Edebiyatımızın hemen her türünde eser vermiştir. Eserle-
rinde toplumla ilgili konular, vatan, millet ve hürriyet kav-
ramlarını işleyerek "Sanat toplum içindir." ilkesine bağlı
kalmıştır. Şiirlerinde söz oyunlarından arınmış bir dil kul-
lanmış, sanatını topluma faydalı olmak için bir araç olarak
görmüştür. Şiirleri dil ve kuruluş yönlerinden eski şiir be-
ğenisinden kurtulmuş olmamakla birlikte üslubu yenidir.
Tanzimat Dönemi'nin en gür sesli şairi, önemli bir dava
insanı ve sanatçısı olmuştur. Şiirlerindeki yiğitçe ses ve
vurgularla, özgürlük inancındaki içtenlik ve tutkusuyla,
çağdaş şiirimizde toplumcu yönelişin çıkış noktasında yer
alır. Etkileri günümüze kadar uzanır.

**Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden han-
gisidir?**

- A) Şinasi
B) Namık Kemal
C) Ziya Paşa
D) Recaizade Mahmut Ekrem
E) Abdülhak Hamit Tarhan

6. I

Vatan ey fikr-i âsmân-peymâ
Vatan enhâ-yı zâr-zârından
Vatan evladının mezarından
Bakıyor tâbiş-i güzârından
Ona cûşân olur nücûm-ı semâ
(Recaizade Mahmut Ekrem)

II

Gökte bulutlara bir yoldaştınız,
Denizler aştınız, dağlar aştınız,
Hilâl nuru gibi uçup taştınız,
En sonra düştünüz toprak üstüne,
Tarihte bir altın yaprak üstüne.
(Aka Gündüz)

**Türk Hava Kuvvetlerinin 1914 yılında verdiği ilk şe-
hit pilotlarımızın anısına yazılan şiirlerden alınmış bu
parçalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) I. parça hece ölçüsüyle yazılmıştır.
B) II. parçada sade bir dil kullanılmıştır.
C) Her ikisinde de hüzün söz konusudur.
D) II. parçada redif ve kafiye kullanılmıştır.
E) I. parça Tanzimat geleneğiyle yazılmıştır.

Tanzimat Dönemi Şiiri

7. Bildin mi bugün haddini ey düşmen-i mağrur,
Ey düşmen-i hayret-zede, ey düşmen-i makhûr,
Gördün mü ki Türk ordusu isterse edermiş,
Alçakları bir kat daha alçalmaya mecbur?..

Abdülhak Hamit Tarhan'a ait bu dizelerle ilgili,

- I. Bir zaferden sonra kaleme alınmıştır.
- II. Türk ordusuna bir övgü söz konusudur.
- III. Düşmanın yaptığı zulümler sıralanmıştır.
- IV. Esarettten duyulan üzüntü dile getirilmiştir.

Çıkarımlarından hangisine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) III ve IV.

8. Tanzimat şiirinde biçimde (nazım şekli, nazım birimi vb.) genellikle divan şiiri geleneğine bağlı kalınırken içerikte yeniliğe yönelik görülür. Fransız İhtilali'nin de etkisiyle Batı'da yaygın olarak kullanılan hak, hukuk, vatan, özgürlük gibi siyasi ve sosyal temalar sıklıkla ele alınır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki dizelerin hangisi Tanzimat Dönemi'nde yazılmış olabilir?

- A) Tûti-i mu'cize gûyem ne desem lâf değil
Çerh ile söyleşemem âyinesi sâf değil
- B) Nâm ü nişâne kalmadı fasl-ı bahardan
Düşdü çemende berk-i diraht i'tibârdan
- C) Görmeden âsâr-ı nîsanın bahâr elden gider
Güller âhir râm olur amma hezâr elden gider
- D) Vatan-me'lûf olanlar bî-sebebe terk-î diyâr etmez
Zarûretsiz cihanda kimse gurbet ihtiyâr etmez
- E) Ol perî-veş kim melâhet mülkinün sultanıdır
Hükûm anun hükmi mana fermân anun fermânıdır

9. Aşağıdaki dizelerin hangisinde millî değerleri yansıtan bir öge kullanılmıştır?

- A) Bir gün olur cefadan o şûh-ı cihân geçer
Ey dil dediklerin olur ammâ zaman geçer
- B) Hicr-i hadd-i lâle-rengin dâğ-dâr eyler beni
Fikr-i zülfün sevdiğim dîvâne vâre eyler beni
- C) Kahraman bir askeriz Osmanlı'dır unvanımız
Şark u garba lerze-endâz oldu sîyât ü şânımız
- D) Gül hazîn.. sünbül perîşân.. bağ-zârın şevki yok
Derd-nâk olmuş hezâr-ı nağme-kârın şevki yok
- E) Sana senden gelir bir işde ancak dâd lâzımsa
Ümîdin kes zaferden gayrdan imdad lâzımsa

10. Tâ ebed merd olmaya ahd eyledim şânımla ben
Hüccet-i nâmûsumu imzaladım kanımla ben
İzz-i dâr-eyni fedâdır maksadım İslâm için
Halkı te'min eylerim dînîmle îmânımla ben
Her günaha bin azâb-ı ma'nevi çekmekteyim
Dûzahı dünyada gördüm kendi vicdânımla ben
Milletin mümkün müdür inkâr hakk-ı ni'metin
Kelbten alçak mıyım insanlık unvanımla ben

Bu dizeler aşağıdaki nazım biçimlerinin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Gazel B) Mesnevi C) Şarkı
D) Murabba E) Müstezat

11. Ziya Paşa divan şiirinin son büyük temsilcilerindendir. Yeni fikirleri eski nazım şekilleri ile dile getirmiştir. Örneğin eski edebiyatımızda gazel, genellikle lirik duyguların anlatılmasında kullanılmışken Ziya Paşa onu, hikmetli sözlerin sosyal ve siyasi düşüncelerin ifade vasıtası hâline getirmiştir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki dizelerden hangisi Ziya Paşa'ya ait olamaz?

- A) Kim ki Hak'dan andan korkar erbâb-ı ukûl
Her ne isterse yapar Hak'dan hirâsân olmayan
(Bütün akıl sahipleri, Allah'tan korkmayanlardan korkar Çünkü o, Allah korkusu olmadığı için ne isterse onu yapar.)
- B) Âsafın mikdarını bilmez Süleyman olmayan
Bilmez insan kadrini âlemde insan olmayan
(Nasıl Hz. Süleyman gibi olmayan, bir vezirin değerini bilemezse şu dünyada, insan olmayan da insanın kıymetini takdir edemez.)
- C) Gördüm ol hurşîd hüsnün ihtiyârım kalmadı
Sâye tek bir yerde durmağa karârım kalmadı
(O güneş gibi parlak sevgilinin güzelliğini gördüm, iradem kalmadı; gölge gibi, bir yerde durup dinlenemez oldum.)
- D) İncinmemek istersen eğer mülk-i fenâda
Bir kimseyi incitmemeye hasr-ı merâm et
(Eğer şu dünyada incinmemek istersen hiç kimseyi incitmemeye kendini adamalısın.)
- E) Âdem olanın hayr olur âdemlere kasdı
İnsanlığa insanda budur işte delalet
(İnsan olanın, insanlar için niyeti hayırlıdır; insanlığa en büyük yol gösterici, işte budur.)

Servetifünun Şiiri

1. Dışarda gürleyerek kükremiş bir ordu gibi
Döverdi sahili binlerce dalgalar, asabi.
– Yarın sen ağları gün doğmadan hazırlarsın;
Sakın yedek biraz ip al, mantar almadan gitme...
Açınca yelkeni hiç bakma, oynasın varsın;
Kayık çocuk gibidir, oynuyor mu kaydetme
- Bu dizelerdeki teşbihlerin benzetilen öğeleri aşağıdaki-
kilerin hangisinde verilmiştir?**

A) ağ - şimşek B) dalga - kayık C) yelken - gün
D) ordu - çocuk E) sahil - insan

2. Aşağıdaki dizelerin hangisinde “Âcizlerin, zavallıların
hasm-ı dâimi” dizesindeki gibi ünlü tekrarıyla kay-
naklanan bir ahenk söz konusudur?

A) Binlerce emel, heves beraber
B) Ey şetâretli yolcu, gün kısadır
C) Nısf-ı leyl işte.. pür emel nazarım
D) Seherde seyre koyuldum semâyı sahrayı
E) Ferdâ senin; senin bu teceddüd, bu inkılâb

3. Pervâne-i zerrin gibi her zühre-i zerrin
Titirderdi zümür-rüd-geh-i lerzân-ı çemende
Çağlardı leb-i sîm-i hıyâbân-ı semende
Bir çeşme-i billûr ile bir cûy-i bilûrin

Düşmüştü siyeh berg-i şebe şebnem-i sîmîn
Şeb-nem gibi titirderdi kamer leyl üzerinde
Bir şeb-pere-i hutfe bir âhû-yı çerende
Vermişti bu nüzhet-gehe bir vahşet-i nermîn

Âhû ile şeb-perre vü evrâk ile azhâr
Nâ-gâh fısıldaştı leb-i âb-ı revânda
Zîrâ şu perî-h^neye karşı bu evânda

Ey dürr-i yetîm-i sade-i şefkâtîm, ey yâr
Sen bir meh-i zî-ruh gibi yükseliyordun
Muzlim korunun zıllı içinden geliyordun

Bu şiirin nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Triyole B) Terzarima C) Sone
D) Balad E) Serbest müstezat

4. Bu şeb de cuşîş-i yâdınla ağladım durdum
Gel ey kerime-i tarih olan güzel yurdum
(Bu gece de seni anmanın coşkunluğu ile ağladım dur-
dum. Ey tarihin kızı olan güzel yurdum, gel!)

Ufuklarım nazarımdan nihan olup gideli,
Bu hâkdân-ı fenanın kararı her şekli.

(Ufukların gözümde gizlenip gideli, gözümde görünmez
olalı bu ölümlü dünyanın her şekli kararı.)

Gözümde kalmadı yer, gök; batır, çıkar, giderim...
Zemine münkesirim, âsmâna muğberim.

(Gözümde yer gök kalmadı; batır çıkar giderim. Yere kır-
gınım, göğe dargınım.)

Gelir bu cevî-i kebûdun serairinde güler,
Çocukluğumdaki rüyaya benzeyen gözler.

(Çocukluğumdaki rüyaya benzeyen gözler bu mavi boşlu-
ğun içinde gizlenerek güler.)

Ne rüzgârında şemîm-i cibâlimizdir esen,
Ne dalgalarda haber var bizim sevhâilden.

(Ne rüzgârında esen, dağlarımızın kokusudur ne dalgalar-
da bizim kıyılarından haber var.)

**Bu dizelerde şair aşağıdakilerin hangisine hitap et-
mektedir?**

A) Tarihe B) Vatana C) Kadere
D) Tabiata E) Sevgiliye

5. Kimseden ümmid-i feyz etmem, dilenmem perr ü bâl
Kendi cevvim, kendi eflâkimde kendim tâirim
İnhina tavr-ı esaretten girandır boynuma
Fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür bir şairim

(Kimseden bir fayda ummam, kanat dilenmem; kendi
boşluk, gök kubbemde kendim uçarım. Eğiliş, boynuma
esaret halkasından ağırdır, fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür
bir şairim.)

**Bu dizeleri kaleme alan şair için aşağıdakilerden han-
gisi kesinlikle söylenir?**

A) Sabırlıdır. B) Ağırbaşlıdır. C) Kanaatkârdır.
D) Hoşgörülüdür. E) Gururludur.

Servetifünun Şiiri

6. Elhân-ı Şitâ'da mutluluk ile hüznün duygusu iç içedir. Bahara ait unsurlar saadeti, kışa ait unsurlar hüznü temsil ediyor. Galip duygu, kaybolan bir saadet duygusu veya melankolidir. Bu duygu, hemen hemen bütün - - - - hâkimdir. Hayali saadetler ve korkunç hakikat arasındaki çatışma onların başlıca temidir. Halit Ziya, bu duyguyu "mavi ve siyah" kelimeleri ile sembolize etmiş ve onun romanını yazmıştı. Elhân-ı Şitâ'ya Ahmed Cemil'in kışa şarkısı gözüyle bakılabilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Millî Edebiyat'a
B) Fecriati topluluğuna
C) Tanzimat edebiyatına
D) Cumhuriyet edebiyatına
E) Servetifünun edebiyatına

7. Bir ömr-i muhayyel.. hani gül-bînler içinde
Bir kuşcağızın ömr-i bahârisi kadar hoş;
Bir ömr-i muhayyel.. hani göllerde, yeşil, boş
Göllerde, o sâfiyyet-i vecdaâver içinde
Bir dalgacığın ömrü kadar zâil ü muğfel
Bir ömr-i muhayyel!

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bireysel bir konu işlenmiştir.
B) Öğreticilik ağır basmaktadır.
C) Anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
D) Hece ölçüsü tercih edilmiştir.
E) Sosyal eleştiri yapılmıştır.

8. Diğer Servetifünuncular gibi o da sanatlar içinde musikiye büyük önem verir. François Coppee'nin tesirinde manzumeler kaleme alır. 1895'te doğan oğlu, hayatında ve dünyaya bakış tarzında önemli bir rol oynar. 1900-1909 yılları arasında yazdığı fakat yayımlamadığı şiirler muhteva (içerik) hatta üslup bakımından öncekilerden farklıdır. Hayatının son yıllarında hece ölçüsüyle ve sade bir dille çocuklar için yazdığı şiirleri Şermin adlı eserinde toplar. Tarih-i Kadim, Rûbab-ı Şikeste, Haluk'un Defteri onun şiir kitaplarından birkaçıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cenap Şahabettin
B) Tevfik Fikret
C) Süleyman Nazif
D) İsmail Safa
E) Faik Ali

9. "Sâf ü râkid ... Hani akşamki tagayyür, heyecan?
Bir çocuk ruhu kadar pür-nisyân,
Bir çocuk ruhu kadar şimdi münevver, lekesiz
Uyuyor mâi deniz.

Ben bütün bir gecelik cûşîş-i ahzânımla,
O hayâlât-ı perîşânımla
Müteşekki, lâim,
Karşıdan safvet-i mahmûrunu seyr etmedeyim..." dizele-
rinde olduğu gibi Tevfik Fikret önce bir hayal kurar, sonra yazmaya başlar. Eğer kafasında bir hayal teşekkül etmezse konularını resimlerden, okuduğu hikâyelerden, Batılı eserlerden alır. Kaynak ne olursa olsun, hareket noktası daima bir tablodur.

Bu dizeler ve açıklamalardan yola çıkarak Tevfik Fikret'in aşağıdaki akımlardan hangisinden etkilendiği söylenebilir?

- A) Sürrealizm
B) Sembolizm
C) Parnasizm
D) Fütürizm
E) Dadaizm

10. I
Bu şehir-i Sitanbûl ki bî-misl ü bahâdır
Bir sengine yek-pâre Acem mülkü fedâdır

Bir gevher-i yek-pâre iki bahr arasında
Hûrşîd-i cihân-tâb ile tartılsa sezâdır
(Nedim)

II
Ey Marmara'nın mâi der-âgûşu içinde
Ölmüş gibi dalgın uyuyan tûde-i zinde
Ey Bizans, ey koca fertût-i musahhir
(Tevfik Fikret)

III
Ben İstanbul'da dağıldım zerre zerre
İstanbul damla damla içimde birikti
(Sezai Karakoç)

Aşağıdakilerden hangisi bu parçaların ortak bir özelliğidir?

- A) Edebiyat gelenekleri
B) Dil özellikleri
C) Temaları
D) Ölçüleri
E) Birimleri

Saf Şiir - Millî Edebiyat Dönemi'nde Şiir

1. Garip, güzel, sonra mahzun
Işıkla yağmur beraber,
Bir türkü ki gamlı, uzun
Ve sen gülünce açan güller

Bu dizelerde yer alan söz sanatları aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Tenasüp - tezat B) Teşhis - hüsnütalil
C) Teşbih - mübalağa D) Teşhis - tecahülüarif
E) Hüsnütalil - mecazımürsel

2. Bu topraklar ecdâdımın ocağı
Evim köyüm hep bu yurdun bucağı
İşte vatan! İşte Tanrı kucağı!
Ata yurdun evlât bulmaz, giderim.
Yaradanın kitabını kaldırtmam
Osmancığın bayrağını aldırtmam
Düşmanımı vatanıma saldırtmam
Tanrı evi viran olmaz, giderim.

Bu dizelere hâkim olan unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî öğeler B) Mitoloji
C) Evrensel değerler D) Siyasi olaylar
E) Sosyal değişiklikler

3. I. Her şey yerli yerinde, masa, sürahi, bardak,
II. Serpilen aydınlıkta dalların arasından
III. Büyülenmiş bir ceylan gibi bakıyor zaman
IV. Sessizlik dökülüyor bir yerde yaprak yaprak

Numaralanmış bu dizelerin hangilerinde imge de söz sanatı da yoktur?

- A) Yalnız I. B) Yalnız IV. C) I ve II.
D) II ve III. D) III ve IV.

4. Ömrün gecesinde sükûn, aydınlık
Boşanan bir seldi avuçlarından,
Bir masal meyvesi gibi paylaştık
Mehtabı kırılmış dal uçlarından

Aşağıdakilerin hangisi bu dizelerde yapılan benzetmelerin öğelerinden biri değildir?

- A) masal meyvesi B) sükûn C) mehtap
D) dal uçları E) sel

5. Yahya Kemal, şiirin her şeyden önce bir sanat olduğunu duyurmuştur. Bu sanat, onun eserlerinde sadece hayatı, kâinatı idrak şeklinde değil, aynı zamanda şiiri işleyiş tarzında, kompozisyonunda ve üslubunda da görülür. Yahya Kemal, şiirden estetik değeri olmayan unsurları atmış, faydalıya değil, güzele değer vermiştir. Tevfik Fikret, Ziya Gökalp, Mehmet Emin Lüsumundan fazla didaktikler. Yahya Kemal asla böyle değildir.

Bu açıklamalara göre aşağıdaki dizelerden hangisi Yahya Kemal'e ait olabilir?

- A) Aruz sizin olsun, hece bizimdir,
Halkın söylediği Türkçe bizimdir.
Leyl sizin, şeb sizin, gece bizimdir,
Değildir bir mânâ üç ada muhtaç.
- B) Çiğnendi, yeter, varlığımız cehl ile kahre
Doğrandı mübarek vatanın bağı sebepsiz
Birlikte bugün bulmalıyız derdine çare
Can kardeşi, kan kardeşi, şan kardeşiyiz biz.
- C) Kalbim yine üzgün, seni andım da derinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden
Yorgun ve kırılmış gibi en ince yerinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden
- D) Demezsin ki: "Bunların içlerinde kimler var?"
Felakete düşenler senin için hep insan;
Tehlikeler önünde "yardım" diye haykıran
Herkes senin o büyük yüreğini yaralar.
- E) Durma git evladım açıktır yolun.
Cenge sivalsin o bükülmez kolun;
Süngünü tak, ön safa geçmiş bulun.
Uğrun açık olsun uğurlar ola.

6. Ben en hakir bir insanı kardeş duyan bir ruhum;
Bende esir yaratmayan bir Tanrı'ya iman var;
Paçavralar altındaki yoksul beni yaralar,
Mazlumların intikamı olmak için doğmuşum,
Volkan söner, lâkin benim alevlerim eksilmez;
Bora geçer, lâkin benim köpüklerim eksilmez.
Bırak beni haykırayım, susarsam sen matem et;
Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet,
Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir;

Aşağıdakilerden hangisi bu dizeleri yazan bir şairin özelliklerinden biri olamaz?

- A) Sabırlı B) Fedakâr C) İnançlı
D) Cesur E) Merhametli

Saf Şiir - Millî Edebiyat Dönemi'nde Şiir

7. Halk edebiyatı şiir biçimlerinden yararlanma yoluna gittiler. Şiirlerini dördlükler hâlinde yazdılar. Mânî, koşma gibi nazım biçimlerini kullandılar. Hece ölçüsüyle şiirler yazdılar. Konularını halkın yaşamından, ülkenin içinde bulunduğu koşullardan seçtiler. Sade bir dil kullandılar.

“Güzel dil Türkçe bize,
Başka dil gece bize.
İstanbul konuşması
En saf, en ince bize.”
dörtlüğü bu şiir anlayışıyla kaleme alınmıştır.

Bu parçada tanıtılan şiir geleneği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saf şiir
B) Toplumsal gerçekçiler
C) I. Yeni
D) II. Yeni
E) Millî Edebiyat Dönemi şiiri

8. Ey yüksek dağların karlı göğsünde
Ebedî uykuya dalan yiğitler!
Ey taşsız, nişansız kabri üstünde
Yıldızlardan kandil yanan yiğitler!

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Redif kullanılmıştır.
B) Nazım birimi dördlüktür.
C) Zengin kafiye kullanılmıştır.
D) 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.
E) Çapraz kafiye düzeniyle yazılmıştır.

9. Uyu yavrum, gözlerinde uyku var,
Sen büyürsen düşmanlara korku var,
Baban şehit, yüreğinde oku var.

Bu ok vatan kaygısıdır, ninni!
Borcun evlat saygısıdır, ninni!

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sade dil kullanılmıştır.
B) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
C) Millî ve dinî öğelere yer verilmiştir.
D) Söyleyici, anne; hitap edilen kişi ise bebeğidir.
E) Duygudan uzak durulmuş, düşünce ön plana çıkarılmıştır.

10. I
Ey ana toprağı, ey Anadolu,
Açıldı önünde terakki yolu.
Hamdolsun her yanın bereket dolu,
Cennette bir yeşil meydan gibisin.

II
Ne oldu çocukluğum?
Köşelerinde nefes nefes koştüğüm
Odalar?
Ortalarında tahta at koşturduğum
Geniş sofalar?
Sofalarda gizli yuvalarım, gizli yerlerim
Hani benim kurşun askerlerim?
Bir oda içinde kurduğum şehir,
Geçtiğim nehir?

Numaralanmış metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenabilir?

- A) I. metinde telmih sanatına yer verilmiştir.
B) II. metinde toplumsal bir tema işlenmiştir.
C) I. metinde hece ölçüsü kullanılmıştır.
D) II. metin divan şiiri geleneğinden izler taşımaktadır.
E) Her iki metinde de anlaşılması güç, ağır bir dil kullanılmıştır.

11. Büyük hayranlık duyduğunu her zaman belirttiği Yahya Kemal'den etkilendiği söylenebilir. Gizemcilik ve ölüm temalarını işlemesi yönünden, Necip Fazıl ve Dıranas'la yakınlığı vardır. Bazı şiirlerinde, Dağlarca'da daha belirgin bulduğumuz sezgici öğelere rastlanır. Fransız şiirinden etkilenmiş olduğu; çarpıcı, tuhaf, bazen soyut benzetmelerinden anlaşılır. Ulusal kültür köklerimiz, yitirilmiş bir ulusal kimlik arayışının başlıca tema olarak işlendiği romanları ve edebiyatımız üstüne inceleme yazıları da kendi türlerinin önemli yapıtlarındandır. Musiki, zaman ve rüya, eserlerinde sıklıkla kullandığı motiflerdir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Haşim
B) Ahmet Hamdi Tanpınar
C) Faruk Nafiz Çamlıbel
D) Ziya Gökalp
E) Nazım Hikmet

Türk Dünyası Edebiyatında Şiir

1. İran Tebriz kenti civarında yaşayan Azeri-Türk asıllı bir şairdir. Farsça şiirleriyle tanındığından İranlılar onu “Çağdaş Hafız” olarak niteler. Annesinin ısrarı ile Türkçe şiirler de yazmıştır. Tasavvufî da ilgilenen şair, Kur’an ayetlerini levhalara yazarak hat sanatında da kendini gösterir. Âşık tarzı şiire, geleneksel söz kalıplarına, atasözleri ve deyimlere yer vererek yeni bir çığır açmıştır. Güney Azerbaycan Türkçesini ayağa kaldırmış olan şair, kültürü sanatkârane bir şekilde işleyerek mahallîden evrensele ulaşmıştır. Şiirleri âdeta bir destan gibi bütün Türklerin kültür değerlerini canlı, renkli bir şekilde yansıtır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bahtiyar Vahapzade B) Şehriyar
C) Hafız Nimetullah D) Aybek
E) Özker Yaşın

2. Bu yol Kerkük yolıdır
Yağmur dögi dolıdır
Üstüme kölgeler geldi
Zannettim yâr kolıdır
Ah nenni nenni vah nenni vah nenni
Yâr nenni nenni
Bir yâr sevdim Mardinî
Çekemedim derdini

Bu parçanın nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Koşma B) Semai C) Türkü
D) Şarkı E) Mânî

3. Bu dil bizim ruhumuz, eşgımız, canımızdır,
Bu dil birbirimizle ehdi-peymanımızdır.
Bu dil tanıtmış bize bu dünyada her şeyi
Bu dil ecdadımızın bize goyup getirdi
En giymetli mirastır, onu gözlerimiz tek
Goruyub, nesillere biz de hediye verecek.

“Dil” bu metinde aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilmemiştir?

- A) aşk B) nesil C) can
D) miras E) ruh

4. İçimi göstermedim cahil tutan gözgüye
Üzde gülüp ürekte müşgölüme ağladım
Milletimin derdini unvanlayıp özgeye
Başkasının yasında öz ölüme ağladım

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Redif kullanılmıştır.
B) Nazım birimi dördüktür.
C) Anlaşılması güç bir dil kullanılmıştır.
D) Hece ölçüsü tercih edilmiştir.
E) Çapraz kafiye düzeniyle yazılmıştır.

5. Çağırır şimdi bütün milleti imdada vatan,
Değişilmez ey oğul, cennete dünyada vatan.

Vatan aşkından yücelsin bütün isteklerimiz,
Yaşasın arzuda, amaçta, temennada vatan

Vatan aşkından alır Bahtiyar öz kudretini
Dövünür kalbi gibi her yeni mısradan vatan

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yurt sevgisi B) Özgürlük
C) Gelecek kaygısı D) Hayatın zorlukları
E) Dinî değerler

6. Arzuyla imkânın davası bitmez
Kocaltı bu cenkler, davalar bizi
Peşinden koştukça biz, arzuların
Vakt da ardımızdan kovalar bizi

Bu dördlükte kullanılan kafiye türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yarım B) Tam C) Zengin
D) Tunç E) Cinaslî

Türk Dünyası Edebiyatında Şiir

7. Bir hayvana bir insan hünerle galiptir.
Çünkü farz olmuştur ilim bu ümmete,
Kimge tabi olmayan kitaba tabidir.
Hünersizlik yakışmaz bizim millete,
Bin kılıca bir kalem daim galiptir.

Bu dizelerin şairi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İnançlı olduğuna
B) Milletini sevdiğine
C) İlme önem verdiğine
D) İnsanı önemseydiğine
E) Savaşa karşı olduğuna

8. Deyirem sefası bitdi ömrümün,
İndi dağ çıhıram, düze elveda.
Göze duman cökür, başa gar yağır,
Bahara elveda, yaza elveda.

Bu dizelere hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hüzün B) Pişmanlık C) Yalnızlık
D) Ayrılık E) Özlem

9. I
Nerde beni gül koynunda doğuran,
Hamurumu gözyaşıyla yoğuran,
Beşiğimde, layla balam, çağırın,
Azerbaycan, benim bahtsız anam oy!
Neçe bir yıl hasretine yanam oy!

II
Melek kebi güzel bir kuş,
Tal şâhığa kelib kondı.
Dedim: "Kuşça, yanıma tüş,
Yaş könlimgе elem toldı.
Biraz küyle, şe'rin söyle,
Mahzun ruhim kanat kaksın!
Sırlı, güzel nağmelerin
Emelimnin şem'in yaksın."

Numaralanmış metinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. metinde söz sanatlarına yer verilmiştir.
B) II. metin Türkiye Türkçesiyle söylenmiştir.
C) I. metinde redif ve kafiye yer verilmiştir.
D) II. metinde bireysel bir tema işlenmiştir.
E) Her iki metin de hece ölçüsüyle yazılmıştır.

10. Tanırsın beni geriliğimden, ışsızlığımdan

I
Ben Mau Mau, ben Kongolu
Ben özgürlük için savaşılan zenci,

II
Ben zırlı taşıtlar altında ezilen Kıbrıslı Şerife Abla
III

Ben Cezayirli zavallı Cemile
Nasıl yeşertir düşüncelerini
IV V

Bu dizelerde geçen sözcüklerden hangisi "her türlü dış etkiden bağımsız olarak insanın kendi iradesine, kendi düşüncesine dayanarak karar vermesi durumu" anlamını taşımaktadır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

11. I
Felek varlığını genç iken ezdi,
Gelbimde elemler, acılar gezdi,
Emel göncesini yad eller ezdi,
Yerinde yıpranmış laleler galdı.

II
Ezizim ulu dağlar,
Çeşmeli sulu dağlar,
Burda bir gerib ölmüş
Göy kışner, bulud ağlar

Numaralanmış metinlerin nazım biçimleri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

I	II
A) Koşma	mâni
B) Semai	ilahi
C) Mâni	türkü
D) Semai	destan
E) Varsağı	şarkı

12. Torpag, o yaşıl gölgeli torpag
Goynunda mezarım da seslenir
Rüzgârla düşen her sarı yarpag
Ruhumda coşan şargını dinler.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
B) Kafiye düzeni abab şeklindedir.
C) Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
D) Tam kafiye kullanılmıştır.
E) Nazım birimi dördüktür.

Cumhuriyet Dönemi Saf Şiir Anlayışı

1. Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.
Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
Sallanmaz o kalkışta ne mendil, ne de bir kol.
Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli,
Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli,
Biçare gönüller! Ne giden son gemidir bu!
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.
Bu parçada aşağıdaki edebî akımların hangisinin etkisi söz konusudur?

A) Sembolizm B) Parnasizm C) Sürrealizm
C) Dadaizm E) Fütürizm

2. Söyle sevda içinde türkümüzü
Aç bembeyaz bir yelken
Neden herkes güzel olmaz
Yaşamak bu kadar güzelken

İnsan dallarla, bulutlarla bir,
Aynı mavilikten geçmiştir.
İnsan nasıl ölebilir
Yaşamak bu kadar güzelken?

Bu parçanın teması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tabiat sevgisi B) Ölüm korkusu
C) Yaşama sevinci D) Yalnızlık korkusu
E) Memleket özlemi

3. Aşağıdaki dizelerin hangisinde somutlamaya başvurulmuştur?

A) Dolu rüzgârla çıkıp ufka giden yelkenli
Gidişin seçtiğin akşam saatinden belli
B) Yürü! Hür maviliğin bittiği son hadde kadar
İnsan âlemde hayal ettiği müddetçe yaşar
C) Uluslar sarı, kara, ak, kızıl... uzanmış birer el
Toplanacak, verilecek yaşama var, sevgi var
D) Yolunu gözlüyor lamba ve merdiven
Susmuş ninnilerle gıcırıyor beşik
E) Duyuluyor zamanın tahtayı kemirdiği
Tavan aralarında, tavan aralarında

4. Işıklar ipek olur
Yapraklar çiçek olur
Çalılar petek olur
Dolar kuru dereler.

Bu dizelerdeki kafiye'nin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yarım B) Tam C) Zengin
D) Tunç E) Cinaslı

5. Az kelimeyle çok şey söylemekten yana olan, söylediklerinin ses ve çağrışım bakımından zenginliğine önem veren Cahit Sıtkı'nın şiirlerinde kuvvetli bir yaşama sevgisi hissedilir.

Buna göre aşağıdaki dizelerden hangisi Cahit Sıtkı'ya ait bir şiirden alınmış olabilir?

A) Her mihnet kabulüm, yeter ki
Gün eksilmesin pencereden.
B) Ölçüler değişti, dünya ufaldı,
Geçiyor saatler, günler uçarak.
C) Nedense unutamadık gitti,
Unutulacak bütün şeyleri.
D) Aydınlık olsa da bir, olmasa da,
Hatta bence olmasa daha iyi.
E) Çisil çisil yağmur sonrası
Gün ışığını aramak boşuna

6. Yıllar bir gözyaşı olup da kaymış
Bu eski heykelin yanaklarında
Yapraktan saçını yerlere yaymış
Sonbahar ağlıyor ayaklarında

Bu dördlükte,

I. Ölçü
II. Redif
III. Kafiye
IV. Asonans

öğelerinden hangileri ahenk unsuru olarak kullanılmıştır?

A) Yalnız I. B) I ve III. C) II ve III.
D) I, II ve III. E) III ve IV.

Cumhuriyet Dönemi Saf Şiir Anlayışı

7. Artık donuk bir cam var mavi gökler yerinde
Güneşi benden çalan o sıcak bakışlardır
Ve yazı o götürdü mutlak beraberinde

Bu parçadaki altı çizili sözcüğün anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıcak yer
B) Havadaki yüksek ısı
C) Dostça olan, sevgi dolu
D) Isısı yüksek olan, çok ısınmış
E) Yakmayacak derecede ısısı olan

8. Beyaz beyazdı bulutlar,
Gölgeler buğulu, derin;
Ah o hiç dinmeyen rüzgâr
Ve uykusu çiçeklerin

Bu dizelerde altı çizili kelime grubunda aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Ad aktarması
B) Güzel adlandırma
C) Kişileştirme
D) Dolaylama
E) Somutlama

9. Millî Mücadele'nin heyecanlı yıllarında, (1901-1962) millî duyguları derinden yaşaması, hayatta asla feda edilemeyecek değerleri tanınması onun sadece şiirlerine değil, roman ve hikâyelerine hatta denemelerine derinden tesir etmiştir. Zaman, ruh ve aşk kavramlarının zengin imajlarla işlendiği şiirlerini yazmakta son derece titiz davranmıştır. Öğrencisi olduğu Yahya Kemal'e hayranlığına rağmen belki de onun taklitçisi durumuna düşmemek için tarih atmosferini şiirinden uzak tutmuşsa da yine en çok, "Bursa'da Zaman" şiiriyle tanınır. Zamanı, geçmiş, yaşanan an ve geleceğin birlikte idrak edildiği bir bütün hâlinde görür. Başlangıçta heceyi kullanmasına rağmen, sonraları serbest şiire geçmiştir. Folkloran daima uzak durmuştur. Yahya Kemal ve Valery'den aldığı "mükemmellik" anlayışına ulaşma çabasında rüya ve masaldan hareketle duygu ve düşüncelerini "ses" hâline getirir. Varlığın sırlarını sembollerle anlatır.

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cahit Sıtkı Tarancı
B) Ahmet Hamdi Tanpınar
C) Necip Fazıl Kısakürek
D) Fazıl Hüsnü Dağlarca
E) Ahmet Muhip Dıranas

10. Necip Fazıl, ilk dönem şiirlerinde şekille muhtevayı birbirini tamamlayan, birbirinden ayrılmaz unsurlar olarak değerlendirmiştir. Bu tarz şiirin özellikleri sonraki şiirlerinde de görülür. Daha çok, muhtevaya dayanan bir şiir kurma çabası içinde olmasına rağmen şeklin edebî eser üzerindeki belirleyiciliğine dikkat etmiş ve şeklin sağladığı imkânlardan geniş ölçüde yararlanma yoluna gitmiştir. Onun şiirlerinde lafı uzatma, fazla söz, açıklayıcı ve yorumlayıcı bilgi, hikâye etme, espriye başvurma, zekâ oyununa gitme yoktur. Yahya Kemal'de olduğu gibi "mükemmel" olanı yakalamaya çalışmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçının benimsediği şiir anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Saf şiir
B) Toplumcu şiir
C) Birinci Yeni
D) İkinci Yeni
E) Divan şiiri

11. Gün çekildi pencerelerden;
Aynalar baştan başa تنها.
Ses gelmez oldu bahçelerden;
Gök kubbesi döndü siyaha.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sade bir dil kullanılmıştır.
B) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
C) Redif ve kafiye kullanılmıştır.
D) Çapraz kafiye düzeniyle yazılmıştır.
E) Düşsel öğeler ve bireysellikten uzak durulmuştur.

12. Selam olsun bizden güzel dünyaya
Bahçelerde hâlâ güller açar mı?
Selâm olsun sonsuz güneşe, aya
Işıklar, gölgeler suda oynar mı?
Hepsi güzeldi kar, tipi, fırtına
Günlerin geçişi ardı ardına.
Hasretiz bir kanat şakırtısına
Mavi gökte kuşlar yine uçar mı?
Uzak, çok uzağınız şimdi ışıktan,
Çocuk sesinden, gül ve sarmaşıktan,
Dönmeyen gemiler olduk açıktan,
Adımızı soran, arayan var mı?

Aşağıdakilerin hangisinde bu parçada şairin seslendiği varlıklar bir arada verilmiştir?

- A) Dünya - güneş - ay
B) Gül - çocuk - gökyüzü
C) Kar - tipi - fırtına
D) Işık - su - kuş
E) Gemi - gölge - sarmaşık

Cumhuriyet Dönemi (1923-1960) Toplumcu Eğilimleri Yansıtan Şiir Anlayışı / Millî Edebiyat Anlayışını Yansıtan Şiir

1. karanlık geceleri sevemem

I

bir zından örtülür sanki üstüme

ne güllerin açılışını görürüm

II

ne çocukların gözlerindeki mavi gülüşü

III

ıslak kıyıya dizilse bile yıldızlar

IV

oraya doğru yürüyemem

gece başladı mı bir yerde

yarım kalır dudaklarımda türküm

Bu dizelerde numaralanmış sözlerin hangileri imgedir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) II ve III. E) III ve IV.

2. Mavilikler yolcusu!

Ruhumuzun kardeşidir

Güneşlerde parlayan bu yeşil su.

Bayrağımız yeşil sular ateşidir.

Biz bayrağın fedaisi sayısız Türk genciyiz.

Biz hilâle şan arayan korku bilmez gemiciyiz.

Bu dizelerin aşağıdaki şiir anlayışlarından hangisini yansıttığı söylenebilir?

- A) Soyut ve kapalı şiir anlayışını
B) Dinî değerleri öne çıkaran mistik şiir anlayışını
C) Yergi ve mizahtan yararlanan Garip (I. Yeni) şiirini
D) Millî duyarlılığı ön plana çıkaran Millî Edebiyat anlayışını
E) Toplumun problemlerine odaklanan toplumcu gerçekçi şiir anlayışını

3. Gün nasıl ısıtırsa tabiatı, dostluk da bizi,
Bıraktık mı kollarına alır, ısıtır kalbimizi

Bu dizelerde geçen “gün” sözcüğü aşağıdaki anlamlardan hangisini karşılamaktadır?

- A) Güneş B) Zaman C) Gündüz
D) Tarih E) Çağ

4. Hasta öküzlerin
yaşlı gözlerinde
dinledik taşlı tarlaların sesini.
Gördük ki vermiyor
toprak altın başaklı nefesini
kara
sabanlara!

...

Artık
hepinizin kafasına

şu

daaaaaank

desin:

Köylünün toprağa hasreti var,
toprağın hasreti
makinalar!

Bu dizelerde aşağıdaki sanat akımlarından hangisinin etkisi görülmektedir?

- A) Empresyonizm B) Dadaizm
C) Romantizm D) Fütürizm
E) Sürrealizm

5. 1940 öncesinde bireysel duyarlıklara, üstelik heceli-u-yaklı biçimlerle bağlı şair, 1940'lı yıllarda çevresindeki dünyayla bütün çelişmeleri içinde yüz yüze gelir. Savaş yıllarının daha da ağırlaştırdığı koşullarda işçisi, köylüsü, dar gelirlisi ve yoksulluyla çileli yaşamı bölüşen insanlardır gördüğü sanatçımızın. O yaşamın içinde onun daha da yakından tanıdığı okul, hastane, sanatoryum ve cezaevi çevresidir. Şair de ister istemez soyut insandan, acı çeken, ezilen somut insana çevirecektir bakışlarını. Bu, temalarını belirlerken şiirinin biçimini de değiştirir. Dil gitgide yalınlaşır, açık ve akıcı bir nitelik kazanır. Tanındığı çevrelerin insanlarını, onların duyguları, özleryi ve çelişkilerini yine onların diliyle yansıtır şiire. Yerine göre halk deyimlerinden de yararlanır şair. Sosyal acılara sözcülük ederken yergici olmamasına imkân var mı? Ne var ki yapıcı bir yergidir bu ve daha güzel bir dünyaya olan umuttan da kopuk değildir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı ve onun benimsediği edebî akım aşağıdakilerin hangisi olabilir?

- A) II. Yeni - Ülkü Tamer
B) I. Yeni - Orhan Veli Kanık
C) Saf şiir - Yahya Kemal Beyatlı
D) Toplumcu gerçekçi şiir - Rıfat Ilgaz
E) Millî Edebiyat - Mehmet Emin Yurdakul

Cumhuriyet Dönemi (1923-1960) Toplumcu Eğilimleri Yansıtan Şiir Anlayışı / Millî Edebiyat Anlayışını Yansıtan Şiir

6. Ne arzum, ne emelim,
Yaralanmış bir elim,
Ben gurbette değilim,
Gurbet benim içimde!

Bu dörtlükte kullanılan kafiye'nin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yarım B) Tam C) Zengin
D) Tunç E) Cinaslı

7. Kurtuluş Savaşı'na katılmak amacıyla Anadolu'ya geçtiğinden orta öğrenimini savaştan sonra tamamladı. Anadolu Ajansı temsilcisi olarak Fransa'ya gönderildi. Görevinin yanı sıra Paris'te Siyasal Bilgiler Okulu'nda yükseköğrenimini tamamladı. Şiirinin başlıca özellikleri, yalınlık, bazılarındaki ilginç benzetmelerdir. Mallerme'nin Deniz Meltemi şiirinin çevirisi de, Türkçeyi kullanmadaki ustalığının, çağdaş şiir dilimizin oluşmasına katkılarının bir örneği kabul edilir. İstanbul'un işgale uğraması üzerine "Gurbet" şiirini yazmış ve Gurbet Şairi olarak anılmıştır. İzmir'in Yunan işgaline uğramasından sonra da "Türk'ün İlahisi" şiirini yazmıştır. Pastoral tarzda yazdığı "Bingöl Çobanları" şiiri de sanatçının tanınmasında etkili olmuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orhan Şaik Gökyay B) Kemalettin kamu
C) Arif Nihat Asya D) Zeki Ömer Defne
E) Faruk Nafiz Çamlıbel

8. Yalnız senin tatlı esen havanda
Kendi millî gururumu sezerim
Yalnız senin dağında ya ovanda
Başım gökte, alnım açık gezerim

Bu parçada şair aşağıdakilerden hangisine seslenmiştir?

- A) Vatan B) Sevgili C) Millet
D) Dağ E) Ova

9. "1940 Kuşağı" adını alan bir grup genç şair Nazım Hikmet'in açtığı yoldan ilerleyerek bir şiir dünyası kurarlar: Sosyal yanı ağır basan "toplumcu gerçekçi" bir şiir dünyasıdır bu. A. Kadir, Niyazi Akıncıoğlu, Ömer Faruk Toprak, Suat Taşer, Cahit Irgat, Mehmet Kemal, Arif Damar gibi şairlerin oluşturduğu topluluğun en önemli isimlerinden biri de Rifat Ilgaz'dır.

Bu açıklamalara göre,

I.

Mısırlı kardeşim
Biliyorum,
İstiklâl otobüs değil ki
birini kaçırın mı öbürüne binisin...
İstiklâl sevgilimiz gibidir
aldattı mı bir kere
zor döner bir daha

II.

Hiroşima'da öleli,
oluyor bir on yıl kadar
Yedi yaşında bir kızım,
büyümez ölü çocuklar.

III.

Saat geçer, göl geçilmez
Gölün içinde akıyor ırmak
hayli müşkülpesent
bir çocuk büyürken
kanat kanat bir güvercin
göğün içinde

dizelerinden hangileri bu parçada adı geçen sanatçılardan birine ait olamaz?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) II ve III.

10. Geçmişten adam hisse kaparmış... Ne masal şey!
Beş bin senelik kıssa yarım hisse mi verdi?
"Tarih'i" "tekerrür" diye tarif ediyorlar;
Hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi?

Bu dizelerin şairi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Tarihi, masallarla bir tutar.
B) Tarihten ibret alanları takdir eder.
C) Geçmişten hisse alınmadığına inanır.
D) Önemli olayların tarihe mal olduğunu düşünür.
E) Geleceğe umutla bakılması gerektiğini düşünür.

Garip Akımı / İkinci Yeni Şiiri

1. 1940'lı yıllarda üç genç şair (Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet Anday) bir seçki yayımladılar. Seçkinin ön sözünde, şiirde ölçü ve uyağa, "şairaneliğe" karşı olduklarını belirten bu genç şairler, gerçekten de, dizenin en yalın birimlerine indirgenmiş şiirleriyle, çağdaş şiir dilimizin konuşma dili ve günlük yaşam yalınlığıyla buluşmasında önemli bir görev üstlendiler. Bu yıllarda yayımladıkları öteki şiir kitaplarında Türk şiirinin lirik ana kaynağına yöneldiler. Yine, Orhan Veli'nin sağlığında her üç şairin, onun ölümünden sonra da Oktay Rifat ve Melih Cevdet Anday'ın şiirlerinde, 1940 toplumcu şairlerinin temaları da farklı sanatsal biçim ve yaklaşımlarla da olsa (ironi ve humor öğeleri vb.) çokça işlendi.

Bu parçada sözü edilen genç sanatçıların oluşturduğu edebî topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Garip akımı B) Saf şiir (Öz şiir)
C) Toplumcu gerçekçi şiir D) Mavi hareketi
E) Millî Edebiyat zevk ve anlayışını yansıtan şiir
2. 1940'lı yıllarda ve 50'li yılların başlarında çeşitli üslup ve arayışların yansıdığı kitaplarında açık ve aydınlık şiirler yayımlayan İlhan Berk, 1958'de yayınlanan Galile Denizi'nde soyut betimlemelere, uzak çağrışımlara, soyut bir şiir dünyasına yöneldi. Fazıl Hüsni Dağlarca 60'lı yıllara doğru dilde soyutlamacılığın yoğunlaştığı ürünler verdi. Sonradan - - - - diye adlandırılacak olan şiir anlayışıyla yazan Ece Ayhan, Cemal Süreya, Sezai Karakoç, Kemal Özer, Ülkü Tamer vb. daha genç şairlerin, bu anlayışın genel özelliklerini yansıtan ilk kitapları da 1950'li yılların sonlarında yayımlandı.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Saf şiir (Öz şiir) B) İkinci Yeni
C) Toplumcu gerçekçi şiir D) Mavi hareketi
E) Millî Edebiyat zevk ve anlayışını yansıtan şiir
3. 1954'te İlhan Berk'in ortalarda kıpır kıpır dolaştığını, " - - - " görüşünü dile getirdiğini görüp "Yeditepe"de toplumsal açıdan yeniliğe nasıl bakılması gerektiğini anlatmaya çalışan bir yazı yayımlamıştım.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Sanat yenilik içindir.
B) Biçim içerikten önce gelir.
C) Anlam değil imge önemlidir.
D) Hayal gücüne ağırlık verilmelidir.
E) Sıradan insanlar şiire konu olmalıdır.

4. Konuşmacının "Siz bugün İkinci Yeni denen hareketin bir temsilcisi olduğunuza göre bu şiiri nasıl tarif edersiniz?" sorusu karşısında - - - - başlıyor anlamsız şiirin ne olduğunu anlatmaya.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) İlhan Berk B) Turgut Uyar C) Ülkü Tamer
D) Cemal Safi E) Edip Cansever

5. Kuşlar üstünde gezer, gurbete düşmüş kuşlar, Yaşlı bir göz gibi sahraya bakan penceremin; Bu dağın gülleri, derdim ki, neden solmuşlar? Beddua ettiği yermiş meğer âşık Kerem'in!

Bu dizelerde geçen,

- I. Güllerin solması
II. Kuşların gurbete düşmesi
III. Âşık Kerem'in dağa beddua etmesi

ifadelerinden hangileri bir imgedir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III.
D) I ve II. E) II ve III.

6. 1955 sonrası şiirimizde genel bir değişim başlıyor. 1957 yılına kadar yazdıklarımı Yerçekimli Karanfil adlı kitabımda topluyorum. 1956'da Oktay Rifat'ın, Perçemli Sokak'ı;

1958'de İlhan Berk'in Şeyler Kitabı; yine aynı yılda Cemal Süreya'nın, Dünyanın En Güzel Arabistan'ı yayımlanıyor. 1959'da, Turgut Uyar'ın Üvercinka'sı; Ece Ayhan'ın, Kır

nar Hanımın Denizleri; Ülkü Tamer'in, Soğuk Otların Altında adlı kitapları ile şiirimizdeki genel görünüm iyiden iyiye değişip yerleşiyor. Şiiri bir akım olarak görmek, birlikte çıkış alışkanlığı sanmak kolaylığından vazgeçemeyenler, bu şairleri adlandırmakta gecikmiyorlar.

Bu parçada numaralanmış eserlerin hangileri yer değiştirildiğinde sanatçı-eser yanlışlığı giderilmiş olur?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III.
D) II ve IV. E) III ve IV.

Garip Akımı / İkinci Yeni Şiiri

7. Bir gün Tanpınar şiirlerimi görmek istiyor. 17-18 yaşların-dayım. Tünel'deki Narmanlı Yurdu'na gidiyorum. Bana kocaman bir çay fincanıyla kahve sunuyor. Gene koca-man masasına oturup gözlüğünü taktıktan sonra, hiçbir bıkmaya belirtisi göstermeden bütün şiirlerimi okuyor. Oku-ması bittikten sonra başını kaldırarak (iyice aklımda) ilk cümlesini söylüyor: "Bunlar çok güzel, hepsi de güzel. Ama hiçbirisi şiir değil!" Tabii bu yargı iyiden iyiye yadırga-tıyor beni, gene de anlamış görünerek çıkıyorum dışarı. Çıkmadan daha başka şeyler de söylüyor. Neden ölçülü uyaklı yazmadığımı soruyor bir ara.

Bu parçada Edip Cansever'in sözünü ettiği şiirler aşa-ğıdaki topluluklarının hangisinin anlayışıyla ilgilidir?

- A) Yedi Meşaleciler B) Saf şiir (Öz şiir)
C) Beş Hececiler D) II. Yeni
E) Milli Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiir

8. Öz ve biçim dengesini yetkinliğe ulaştırarak asıl kişiliğini bul-duğu kitabının Galile Denizi olduğu söylenebilir. Bu kitabın-daki şiirlerle başlayan soyutlama eğilimleriyle İkinci Yeni'nin başlıca şairleri arasında yer almıştır. Batı şiirinin rondo gibi. türlerinin denendiği Çivi Yazısı'ndaki arayışları Mısırkalyo-niğne'de letrizme varıyor. Âşıkane'de bu kez Doğu şiirinin klasik şiir yapılarını deneyen, beyit ve türkû biçimlerinden yararlanan sanatçının şiiri Şenlikname'de iyice düzyazıya yaklaşmaktadır. Çok kısa ve soyut şiirlerin yer aldığı Taşbas-kısı'ndan sonra Atlas'ta somut nesnelere, doğabilime ilgisi gözlemleniyor. Bu yapıtı, onun özellikle biçim alanında sen-tez kitabıdır. Kül'de de aynı özellikleri sürdürüyor. Araştırmacı kişiliği, özgün duyarlıkları ve buluşlarıyla sanatçı 20. yüzyıl Türk şiirinin en önemli şairleri arasındadır.

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlhan Berk B) Edip Cansever
C) Turgut Uyar D) Cemal Süreya
E) Ülkü Tamer

9. Şu son dönemecini de aşınca gecenin
Doğacak gün artık gündüze ilişkin değil
Bu ağartı ancak yürekle karşılanabilir
Bütün iş orda işte, ordan usturuplu geçmesini bil
Tutsaksan ellerini sıvışır gibi zincirlerinden
Ve balyozla vursalar mısralarına
Soylu bir demir sesi yükselir

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisine seslenilmek-tedir?

- A) Şaire B) Yolcuya C) İşçiye
D) Mahkuma E) Sevgiliye

10. Belli bir ağırlığı, var olan değerler dizgesinin aşılmasına verirken belli bir ağırlığı da duyarlılık üzerinde yoğunlaştı-rır. Belki gizli, belki açık bir coşumculuktan izler taşır. Har-be Giden'de, Böcekler'de, Davet'te, Ne Kadar Güzel'de, Anlatamıyorum'da bu tavır hâkimdir. Böylece şiir, kendi-sini kuşatan ağırlıklardan kurtulur ve kendi iç ahengini oluşturur. Usta elleştirmen Nurullah Ataç'ın, bu tarz şiirleri beğenmesinin nedeni de budur. Şiir; duyarlılığını, pırıltısını bir fosfor gibi kendi içinden almalıdır.

Bu parçada şiirlerinden örnekler verilen şair ve tem-sil ettiği şiir topluluğu aşağıdakilerin hangisinde ve-rilmiştir?

- A) Attila İlhan - Mavi
B) Ahmet Haşim - Saf şiir
C) Cemal Süreya - II. Yeni
D) Orhan Veli Kanık - I. Yeni
E) Nazım Hikmet - Toplumcu şiir

11. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde örtük bir ileti söz ko-nusu değildir?**

- A) Akşam geri verince bana gözlerimi
Şehir de kayboldu, denizin durgunluğu da
B) Biliyorsun ben hangi şehirdeysem
Yalnızlığın başkenti orası
C) Şimdi bir güvercinin uçuşunu bölüşüyoruz
Gökyüzünün o meşhur maviliğinde
D) Kapkara gökler altında içimizin
Yığın yığın dumanları tütüyor
E) Süzülüp mavi göklerden yere doğru
Omzuma bir beyaz güvercin konu

12. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde toplumsal bir eleştiri söz konusudur?**

- A) Kendi kendine çekilmez oluyor ömrüm
Her insanın ayrı ayrı yaşayabilsem kaderinde
B) İnsan balıklama dalmalı içine hayatın
Bir kayadan zümrüt bir denize dalarcasına
C) Bu şehri nasıl yapmışlar böyle üst üste
Ne gökyüzü koymuşlar ne günaydın
D) Hava ağır toprak ağır yaprak ağır
Su tozları yağıyor üstümüze
E) Türkülerle doldurun göğsünüzü
açılın kırlara çiçekler devşirin

Dinî Değerleri, Geleneğe Duyarlılığı ve Metafizik Anlayışı Öne Çıkaran Şiir - 1

1. Rasim Özdenören, Erdem Beyazıt ve Mehmet Akif İnan'la Maraş Lisesinde başlayan arkadaşlıkları Diriliş, Edebiyat ve Maveria dergilerinde sürdü. 1967'de haftalık Yeni İstiklal gazetesinde yayımlanan şiirlerini ilk kitabı "İşaret Çocuklar"ına aldı. 1973'te ikinci kitabı "Yedi Güzel Adam" çıktı. Kalbi binlerce Müslüman yürek için atıyordu ve sesleniyordu tüm kalbiyle olanlara: "Bir kalbiniz vardır, onu tanıyınız." Yazdığı bir çift mısırda "Bir şair olmak isterdim / İslam haritasında" diyordu. Tüm benliğini inancı uğruna harcamak istiyordu. Gâh Afganistan'ın gâh Filistin'in gâh Beyrut'un hüznü oturmuştur o nahif şairin içine.

"Yanakları, saçları, gözleri yanmış,
Zehirli gaz bombaları
Yılan gibi sokmuş, yalamış gövdelerini
Ağızları, küçücük dilleri yanmış
Bütün Beyrut sapsarı olmuş."

dizelerinde zulüm altında ezilen mazlumların yanında atan bir kalp olmayı kendine has duyarlılığıyla dile getirmiştir.

Bu parçada sözü edilen şair, aşağıdaki şiir akımlarından hangisinin temsilcileri arasında yer alır?

- A) Divan edebiyatı B) Millî Edebiyat
C) Mistik şiir D) Toplumsal gerçekçi
E) II. Yeni

2. Mistik akım bu şairde çok çarpıcı olarak görülür. Doğu dinleri ve felsefesini çok iyi bilen, gerçeği bunlar vasıtasıyla aşmaya çalışan şairin şiirleri varlığın derinliğine inen ve insanı asırlardan beri geliştiren tarih ve medeniyetin içinde ele alan "kültür şiiri"dir. Bu şiir, bütün kâinatı karar ve okuyucuda garip, zengin, karışık izlenimler bırakır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki dizelerden hangisi sözü edilen şaire ait olabilir?

- A) an gelir
paldır küldür yıkılır bulutlar
B) 1902'de doğdum
doğduğum şehre dönmedim bir daha
C) gece başladı mı bir yerde
ağır kurşun bulutlar iner üzerime
D) iyilikler dolu yüreğin var
rahmetler taşıran
E) bir güldür severken kırmızı
bir güldür çocuk kahkahalarında

3.

I

Dediler: "Veda Tepeleri üstünden
Üzerimize ayın on dördü doğdu
Şükürler olsun, şükürler olsun
Bize vacip oldu, şükretmek
Şükürler olsun..."

II

inanınca duanın gücü artar
tutsaklık eridi
bir akımdır geçen yüreğimden
en uzaktaki bir Müslüman'ın yüreğine

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış dizelerin ortak özelliğidir?

- A) Dinî bir duyarlığın anlatılması
B) Millî değerlerin ön plana çıkarılması
C) Toplumsal problemlerin işlenmiş olması
D) Konudan çok, dil ve üsluba önem verilmesi
E) Batı kültür ve medeniyetinin etkilerinin görülmesi

4. - - - -

Bu dizeler, ondaki aşkın boyutunun gelip dayandığı noktaları, aşkın dönüşüp sonsuz olanla kurduğu bağlantıları işaret eder. Sanat için tasavvufi aşkın da gerekli olduğunu söyleyen şair, hayatının mihenk taşlarının en önemlisini, mümin kalbinin nefes aldığı gerçek mekânları gösterir bize.

**Bu parçaya göre boş bırakılan yere, aşağıdaki dizele-
rin hangisi getirilmelidir?**

- A) Nerede bulabilsem seni
Yetişip dizüstü düşebilsem eteklerine
B) Benim sevdiğim dilberin
Gönlü çelik, bağı taşıtır
C) Bu akşam sonbahar ne kadar serin
Geceyi hasretle bekliyor zaman
D) Masamda düşünen eski lambayı
Yakmayın, odamız karanlık dursun.
E) Gök mavi mavi gülümsüyordu,
Yeşil yeşil dallar arasından

Dinî Değerleri, Geleneğe Duyarlılığı ve Metafizik Anlayışı Öne Çıkaran Şiir - 1

5. İlk iki kitabını birlikte yayımlarken “Sidharta” şiirinin nakaratı “om mani padme hum”u, kitabına ad olarak uygun bulur. Bunda, şiirinin gördüğü ilgi ve şaire sağladığı ün, etkili olmuştur. Bu yeni adla yerelden evrensele geçtiği söylenebilir. “Om Mani Padme Hum”da çoğalmanın coşkusu vardır. Bunu, bir söyleşide “Her dakika yeniden doğuyoruz. Hakikat diye bir şey varsa eğer, ona varılmaz. Çünkü her dakika değişiyor, dağılıyor. Buldum, diye rahat etmek yoktur.” sözleriyle belirtir. Buradaki arayışta tedirginlik değil, yenilenme bilinci belirleyicidir. Budizm’de bir dua olan “Om mani padme hum” sözü istekten arınarak özgürlüğe ulaşmış ruhu işaret eder ve “nilüfer çiçeğinin içindeki mücevher” anlamına gelir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sezai Karakoç B) Asaf Halet Çelebi
C) Cahit Zarifoğlu D) Mehmet Akif Ersoy
E) İsmet Özel

6. Sâhipsiz olan memleketin batması haktır,
Sen sâhip olursan bu vatan batmayacaktır.
Feryâdı bırak, kendine gel, çünkü zaman dar...
Uğraş ki: telâfi edecek bunca zarar var.
Feryâd ile kurtulması me’ûl ise haykır!
Yok, yok! Hele azmindeki zincirleri bir kır!
‘İş bitti... Sebâtın sonu yoktur!’ deme, yılma.
Ey millet-i merhûme, sakın ye’s’e kapılma.

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmamıştır?

- A) Mücadele B) Gayret C) Ümit
D) Hayal E) Sabır

7. Müslüman mülkünü her yerde felâket vurdu...
Bir bu toprak kalıyor dînimizin son yurdu!
Bu da çiğnendi mi, çiğnendi demek şer’-i mübîn,
Hâk-sâr eyleme yâ Rab, onun olsun... Âmin!

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ulama yapılmıştır.
B) Düz kafiye kullanılmıştır.
C) Aruz ölçüsüyle yazılmıştır.
D) Yarım kafiye kullanılmıştır.
E) Bir manzumeden alınmıştır.

8. “Ne gördün, şarkı çok gezdin?” diyorlar. Gördüğüm: yer yer Harap iller; serilmiş hanümanlar; başsız ümmetler; Bükülmüş beller; incelmış boyunlar; kaynamaz kanlar; Düşünmez başlar; aldırılmaz yürekler; paslı vicdanlar; Örumcek bağlamış, tütmez ocaklar; yanmış ormanlar; Ekinsiz tarlalar; ot basmış evler; secdesiz başlar; “Gaza” namıyla dindaş öldüren biçare dindaşlar; Geçerken, ağladım geçtim; dururken, ağladım durdum; Duyan yok, ses veren yok, bin perişan yurda başvurdum.

Bu parçaya hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Korku B) Pişmanlık C) Yalnızlık
D) Hüzün E) Kızgınlık

9. Orhan Okay’ın üç devreden geçmiş olarak değerlendirdiği - - -, 1936’dan sonra uzun bir suskunluk döneminin ardından “Sonsuzluk Kervanı”nı (1955) yayımlar. Bu şiirlerinde o artık dinî değerleri öne çıkaran, mistik bir şairdir. 1973’te de Hazret-i Muhammed’in hayatını kon alan “Es-selâm” yayımlanır. Şiirlerindeki mistisizm, geleneğe bağlılık, trajik söyleyiş, şekil bakımından kusursuzluk; onun, şiirimizdeki yerini belirleyen önemli özellikleridir. Aşağıdaki dörtlükte onun bu özelliklerini görmek mümkündür:

Her şey, her şey şu tek müjdede;
Yoktur ölüm, Allah diyene
Canım kurban, başı secdede,
İki büküm, Allah diyene

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki isimlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Mehmet Akif Ersoy B) Necip Fazıl Kısakürek
C) Erdem Beyazıt D) İsmet Özel
E) Ebubekir Eroğlu

10. Ah yetiş çocukluğunda çobanlık eden
Yetiş toprağın yeni mayalanmasına
Yetiş mağaranın ışımasına
Yetiş ayı ikiye bölen parmaklarıyla
Yetiş büyük armağancım
Oruç armağancım namaz armağancım

Bu dizelerde ahenk özellikle aşağıdakilerin hangisiyle sağlanmıştır?

- A) Ölçü B) Redif C) Kafiye
D) Durak E) Sözcük tekrarları

1960 Sonrası Toplumcu Eğilimleri Öne Çıkaran Şiir

1. Aslen Urfalıyım
kaç yıl oldu bilmiyorum
kim tutar hesabım
kim anlar hâlimden
bir kış günü
sabah namazından dönerken babam
can vermiş duldasında karanlığın sesi
kan davası deyi ertesi gün
üç - dört kişiyle kaldırılmış cenazesi

Bu dizelerde dile getirilenler aşağıdakilerin hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Adalet
B) Özgürlük
C) Geçim sıkıntısı
D) Toplumsal sorunlar
E) Kent yaşamının zorlukları

2. bir kış günü
sırtımda acıya yamalı bir mintan
I
ayağımda rengi aşınmış lastik pabuçlar
II
içimde buz bağlamış bir hüznün
III
ardımda gözü yaşlı bir ana
IV
ekmeği taştan çıkarmak uğruna
alın terini sevdaya nakışlamak uğruna
V
umudu aydınlığa boğmak uğruna
vurdum kendimi yollara.

Bu dizelerde numaralanmış sözlerin hangileri imge değildir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV.
D) III ve IV. E) IV ve V.

3. Bebekler çiçeği insanlığımızın
Güllerin en hası, en goncası
Sarışın bir ışık parçası kimi
Kimi kapkara üzüm tanesi
Bırakalım sevdıyla büyüsünler
Serpilip gelişsinler fidanlar gibi
Senin benim hiç kimsenin değil
Bütün bir yeryüzünüdür onlar
Bütün insanlığın gözbebeği

Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerde bebeğin benze-tildiği kavramlardan biri değildir?

- A) sarışın ışık parçası B) bütün bir yeryüzü
C) güllerin en goncası D) insanlığımızın çiçeği
E) kapkara üzüm tanesi

4. bir kış günü akşamın alacasında indim Sirkeci'ye
dar bir sokak aralığında durdu otobüs
yüzlerce küçük dükkân camlarında bütün Anadolu
yüzlerce insan daha önce gördüğüm hiç görmediğim
emanetçiler: neyim var gençliğimden başka
bırakacak
taksiciler: hangi deftere yazmıştım gurbetliğin
adresini
oteller: yeni çıktım sılamdan bu gece yatmasam da
olur

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi dile getirilmiştir?

- A) İşsizlik B) Eşitsizlik
C) Özgürlük D) Adaletsizlik
E) Kent yaşamı

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde somutlamaya başvurulmuştur?

- A) Ne bir avuç toprak, ne alev alev bir umut
gurbetliğimde geleceği sararmış bir ana
sılamda yel götürmez sel üfürmez bir yalnızlık
bir kış günü indim İstanbul Sirkeci'ye
- B) Oğul ben senin görüş gününde
ninniler söylemeyi isterdim
-avutmak için uykusuz gecelerini-
türküler söylemeyi isterdim
-düğününe sakladığım türküler-
- C) Çiğdeme sor, çeşmeye sor
Tek açan menevşeye sor
Ayrılık getirir ayrılıklar
Birleş demedim mi
Ben demedim mi
- D) kirası çıksın diye
üşümesin ayaklarım
gurbet harcı çıksın diye
şişmesin göz kapaklarım
emek rızkı çıksın diye
simit satarım susamlı
- E) Kapağı bir atsam
tül bacalı fabrikaya
devirdim gitti işi
elim sanata yatkın
ne iş olsa yaparım

1960 Sonrası Toplumcu Eğilimleri Öne Çıkaran Şiir

6. 1960 sonrası Türk şairi fildişi kule adamı değildir artık. O, küçük bir eş dost çevresi için yazmaz. Halkının hatta bütün bir dünya halkının dertleriyle ilgilidir. Politik eyleme katılmanın da bilincindedir. İnsana bilimsel bir gözle bakar ve bir aydınlık getirmek ister. Kendi içinde yaşadığı olumsuz eğilimleri de açık yüreklilikle ortaya koyar ve olumluya varmak yönünde bu eğilimlerle hesaplaşır. Hedef karamsar olmak değil, karamsar eğilimleri eleştirerek bir aydınlığa ulaşabilmektir. Açık, sade, insancıl bir şiir kurmaya çalışır. Bunun için halkın bağrında yaşayan sözcüklere, imajlara, deyimlere, halkın yaşama esprisine, halk kültürüne yönelir. Halkta olanın ileri yanını sezerek aydınlığa çıkartmak, geliştirmek çabasıdır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki dizelerden hangisi toplumcu eğilimleri yansıtan bir şiirden alınmış olabilir?

- A) Dünyanın öbür ucundaki dostları düşünüyorum,
öbür ucundaki ırmakları
Bir kız sessizce ölüyor, sessizce ölüyor Vietnam'da
Ağlayarak bir yürek resmi çiziyorum havaya
Uyanıyorum ağlayarak bir gün mutlaka yeneceğiz!
- B) Uzakta çocuklar kayıyorsa,
Kızaklar tahtadan yapılmışsa,
Kar dinmişse, avdan dönüyorsa avcılar,
İnsan anlamışsa ansızın başladığını
Gökyüzünün, ayaklarının ucunda.
- C) anamdan yolcu doğmuşum
yedi dağın yolları kalbimden geçer
salkım salkım mısralar gelir içimden
dudaklarımda yağmur damlaları
alır beni yollar beni alır gider
- D) Sen benim,
memleketimin şarkılarında bile varsın,
sen o korkunç,
sen o uykusuz geceler altında bir kere olsun
umudunu kaybetmeyen şehir!
- E) Yaprakların yaradılışını okudum
Gazali'de.
Elin kuşlar kaldırıyor
Bana bu şiiri yazdırıyor,
durup dururken
Durup dururken senin için yapraklar topluyorum.

7. Bazı şiirler birden gelir. Yoğun bir yaşantı birikimi sonucunda neredeyse fışkırıyor. Böyle durumlar için "şiiri hazırlamak" sözü anlamsız kalıyor. Çünkü şiir hazırlanmış olarak geliyor zaten yaşamların, okumaların, düşünmelerin, söz konusu şiirle doğrudan ilgisi olmayan çeşitli biçim denemelerinin, bilinçli ya da bilinçaltı süreçlerin sonunda. "Bir Gün Mutlaka", "Yeniden Hüzünle", "Sana Seslenmek İçin", "Beyaz İpek Gibi Yağdı Kar" vb. genellikle uzun ve en çok sevdiğim şiirlerim bu türden şiirlerdir. Bir söz, bir izlenim birden yoğun bir yaşantı birikiminin patlamasını sağlayabiliyor. Şiirin yazılışı sırasında olup biten şeyler de yazılmakta olan şiirin yapısına giriyor. Yaşam birden, geçmişle, şimdiyle ve gelecekle bütünlük kazanıyor; her şey bütünsel bir uyumu oluşturuyor.

Bu parçada şiir yazma serüvenini anlatan şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İsmet Özel
C) Refik Durbaş
E) Atol Behramoğlu
B) Kemal Özer
D) Süreyya Berfe

8. 60 sonrası toplumcu eğilimleriyle öne çıkan genç kuşak şairlerinden İsmet Özel "Geceleyin Bir Koşu" Süreyya Berfe

"Bir Gün Mutlaka" Atol Behramoğlu "Gün Ola" adlı şiir
II III

kitaplarını aynı zaman dilimi içinde yayımladılar. Nihat Behram "Hayatımız Üstüne Şiirler" Refik Durbaş
IV

"Hücremde Ay Işığı" kitaplarıyla, genel tema ve biçim özel-
V

likleriyle 60 sonrası toplumcu şairler kuşağı içinde yer aldılar. Nihat Behram'ın ilk kitabını kısa aralıklarla izleyen şiir kitaplarında 70'li yılların toplumsal acıları yoğun biçimde yer aldı.

Bu parçada numaralanmış eserlerden hangileri yer değiştirmelidir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III.
D) III ve IV. E) IV ve V.

1980 Sonrası Türk Şiiri

1. Ülkemiz yurdumuz sevdamız kardeşliğimiz
Ülkemiz yurdumuz aydınlığımız gençliğimiz
yirmi yaşında otuz yaşında yetmiş yaşında
çağların tuzlu kemiklerinde birleşen
ülkemiz yurdumuz yani yenilmez umudumuz
ülkemiz yurdumuz kocamayan gelinimiz
yazan kalemimiz öfkeli sevincimiz
alın yazımız bitmez çilemiz
- Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerde tekrar edilen “ülkemiz, yurdumuz” sözünün çağrıştırdığı kavramlardan biri değildir?**

A) Aydınlık B) Kardeşlik C) Umut
D) Özgürlük E) Gençlik

2. Sen memleketten uzak
hasretin bin türlüyle delik deşik yürek
dalgın yorgun ve yalnız
bir otel odasında
malın mülkün olmadı
hasretten başka
- Bu dizelerde yer alan söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Mecazımürsel B) Hüsnütalil
C) Telmih D) Tezat
E) Kinaye

3. 1980’li yıllara “çeşitlilik” duygusunun hâkim olduğunu söylemek mümkündür. Bu dönem şiirlerinde siyasi ve sosyal olaylarla birlikte imgeci, geleneksel, mitolojik, metafizik eğilimler ve bireysellik görülür.

Bu açıklamadan hareketle,

İşçisi, köylüsü, genci ve yaşlısıyla,
celâlisi, evliyası, ozanı ve azabıyla
başı dik, gönlü yüce, eli açık bir halk;
bilir ki sabırla koruk helva olmaktadır,
bilir ki cefa ile kazanılır sefası sürülen.

dizelerinde aşağıdaki eğilimlerin hangisinden söz edilebilir?

A) Toplumsal B) Mitolojik
C) Metafizik D) Geleneksel
E) Siyasi

4. Hayat su misali süzülüp gider
Vahşi derelerin selinde kalır
Rüyasında gamlı bülbül “ah” eder,
Yankısı bir hayal gülünde kalır.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kişileştirme yapılmıştır.
B) Tam kafiye kullanılmıştır.
C) 6+5 durağı tercih edilmiştir.
D) “abab” şeklinde kafiyeleşmiştir.
E) Halk şiiri geleneğiyle kaleme alınmıştır.

5. Pişmanlık ve hüznün hep yığın yığın
Bütün varlığımdan soyuluyorum
Ortasında kaldım bir bataklığın
Kurtarın dostlarım, boğuluyorum
Pişmanlık ve hüznün hep yığın yığın
Bahçesi harabe tüm insanlığın

Bu dizelere hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üzüntü B) Yalnızlık
C) Korku D) Hayal kırıklığı
E) Özlem

6. eşit olmadığı
söylenir insanların
aynı boyda olmayan
beş parmağı gibi bir elin

oysa uzanır
nice yorgun
emekçinin dudağı
su dolu avucuma

elimin
eşit olmayan
beş parmağını
getirince bir araya

Bu dizeler yapı, dil ve anlatım özellikleri bakımından aşağıdaki sanatçıların hangisine ait olabilir?

A) Sunay Akın B) Ahmet Haşim
C) Murat Çobanoğlu D) Mehmet Akif Ersoy
E) Yahya Kemal Beyatlı

1980 Sonrası Türk Şiiri

7. günlüğü eksik tutulan güz
usulca çekilmiş de kıyıya
bütün gürültülerden uzakta
eğiriyor suların köpüğünü
belli ki duymuyor dağların
uğuldayan yalnızlığını

Bu dizelerde 1980 sonrası Türk şiirinin aşağıdaki özelliklerinden hangisi görülmez?

- A) Soyutluk
B) Geleneksellik
C) Bireysellik
D) Kapalı anlatım
E) İmge

8. İskelenin altına
sığınan deniz
bırak artık saklanmayı
savaş gemileri
çoktan geçip
gitti.

Bu dizelerde geçen “sığınmak” sözcüğü aşağıdaki anlamlardan hangisiyle kullanılmıştır?

- A) Gizlenmek
B) Bir yere doğru yönelmek
C) Güvenmek, yardım istemek
D) Bir yerden başka bir yere gitmek
E) Tehlikelerden kaçarak güvenilir bir yere çekilmek

9. Doğal karşılamak gerek bütün olanları
gecenin bittiği yerde günün başlaması gibi
denizde bir tekne, gökyüzünde bulut gibi;

yüklenmek gerek hesabını olanların;
suyun yağmura dönüşmesi gibi
toprağın onu yüceltmesi gibi

anlamak gerek bütün olanları
bizim olmayan şeyleri yitirmemiz gibi
bulmamız gibi bizim olanları

Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerde ahengi sağlayan bir öğedir?

- A) Ölçü
B) Durak
C) Nakarat
D) Kafiye
E) Sözcük tekrarları

10. Aşağıdaki dizelerin hangisinde bir değişimden söz edilmiştir?

- A) Yol kenarlarındaki
yağmur mazgallarını
kumbara sanıp
harçlığımı atardım
bu yüzden en çok
denizden alacaklıyım...
- B) Telli telli şu telli turna
Sanma ki yaralı uçmaz bir daha
Takılmış kanadı göçmen buluta
Döner gelir bir gün konar yurduna
- C) Hani hepimiz arkadaşken,
Hani oyunlar tükenmemişken,
Henüz kimse bize ihanet etmemiş,
Biz kimseyi aldatmamışken,
Eskidendi, çok eskiden.
- D) İdris Peygamber, terzilerin piri,
ey bütün pirleri bütün mesleklerin,
izin verin bir tek dize yazayım, tek bir dize,
bir kez “oldu” desinler ölmeden önce.
- E) zamanın ve güneşin beslediği miskin bıldırcınlar,
erimiş kanatlar ve ayaklar,
rüzgârın uzun takvimi,
yitmiş kayıt çizgileri
en uzun ömürlü ağaçlarda.

11. Klasik ve çağdaş şiirimizin birikimlerini bilinçli bir şekilde çözümleyip ustaca şiirlerine katmıştır. Gerçeklik ile ironi arasında gidip gelen duygu yoğunluğu yüksek şiirler yazmıştır. Denemeleri ve şiir değerlendirmeleriyle dikkat çekmiştir. “Karton Valiz, Kabereden Emekli Bir Kız Kardeş, Nar” önemli eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haydar Ergülen
B) Hüseyin Atlansoy
C) Murathan Mungan
D) Nurullah Genç
E) Enis Batur

Cumhuriyet Sonrası Halk Şiiri

1. Aslıma karışıp toprak olunca
Çiçek olur mezarımı süslerim
Dağlar yeşil giyer, bulutlar ağlar
Gökyüzünde dalgalanır seslerim
- Bu parçada aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?**

A) Mecazımürsel B) Teşhis
C) Tekrir D) Tezat
E) Telmih

2. Veysel der tükenmez bu benim derdim
Katlandım cefaya şükrettim durdum
Yaşasın milletim, bayrağım, yurdum
Dilerim Allah'tan sonuna kadar
- Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Redif kullanılmıştır.
B) Nazım birimi dördüktür.
C) Nazım biçimi koşmadır.
D) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
E) Yarım kafiye vardır.

3. 1940 yılında çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Karapapak (Azeri) Türklerindendir. Saz çalmaya ve şiir söylemeye 1951'de başlayan şair, özellikle atışma dalında oldukça başarılıdır. Ulusal duygularının güçlülüğü ve kendine özgü sesiyle tanınır. Âşıklık geleneğinin bir parçası olan türkölü hikâyeler anlatma konusunda başarılı olan âşık, "Kızıroğlu" türküsüyle ün kazanmıştır. 26 Mart 2005 tarihinde Ankara'da vefat etti ve memleketi Kars'ta toprağa verildi.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Âşık Veysel B) Neşet Ertaş
C) Şeref Taşlıova
D) Murat Çobanoğlu

4. Çobanoğlu arzuhalin bildirdin
Çok yiğidin gül benzini soldurdun
Âşıklar gurbet elde öldürdün
Var git dünya daha sana güvenmem

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Düz uyak kullanılmıştır.
B) Yarım uyakla ahenk sağlanmıştır.
C) Ek hâlinde redife yer verilmiştir.
D) Epik şiirin özelliklerini taşır.
E) Bir koşmanın son dördlüğünden alınmıştır.

5. Benim sevdiğim dilberin
Gönlü çelik bağı taşıtır

Yukarıdaki dizelerle,

I. gözün yaştır
II. nedir zarın
III. kalbin viran
IV. deli gönül

bu parçalar kullanılarak çapraz uyak düzeni oluşturulmak istense son iki dizinin sıralanışı aşağıdakilerden hangisi olur?

A) I - IV. ve II - III. B) II - I. ve III - IV.
C) III - I. ve II - IV. D) III - IV. ve II - I.
E) IV - II. ve III - I.

6. Yâr deyince kalem elden düşüyor
Gözlerim görmüyor, aklım şaşıyor
Lambada titreyen alev üşüyor
Aşk kâğıda yazılmıyor Mihriban

Bu dizelerle ilgili,

I. Semai nazım biçimiyle söylenmiştir.
II. Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
III. Kafiye düzeni "aaab" şeklindedir.
IV. Halk şiiri geleneğiyle söylenmiştir.

yargılarından hangileri söylenemez?

A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) II ve III. E) III ve IV.

Cumhuriyet Sonrası Halk Şiiri

7. Aşağıdaki dörtlüklerden hangisi ayraç içinde verilen konuda yazılmamıştır?

- A) Gemi bekliyor limanda
Gideceğim bir ummanda
Gözüm kalmadı cihanda
Gelmez yola gidiyorum (Ölüm)
- B) O, cihana sığmaz ondadır cihan
O, mekâna sığmaz ondadır mekân
O, devrana sığmaz ondadır devran
Ne sen var, ne ben var, bir tane Gaffar (Allah'n kudreti)
- C) Aldanma cahilin kuru lafına
Kültürsüz insanın külü yalandır
Hükmetse dünyanın her tarafına
Arzusu, hedefi, yolu yalandır (Dünyanın faniliği)
- D) Dokuz ay koynunda gezdirdi beni
Ne cefalar çekti ne etti anam
Acı tatlı zahmetime katlandı
Uçurdu yuvadan yürüttü anam (Anne sevgisi)
- E) Ela gözlü benli dilber
Bir gün gelsen bize doğru
Seni sevdim can ü dilden
Çekme kendin naza doğru (Aşk)

8. Aşağıdaki dörtlüklerin hangisinde bir nasihat söz konusudur?

- A) Sohbet etme kötü ile
Güreş etme katı ile
Gitme hırsın atı ile
Sakın hileden, tuzaktan
- B) Dudu diller inci dişler
Ahu gözler o bakışlar
Kesme kâkül sıрма saçlar
Zülûfünde teller gördüm
- C) Elmas küpe kulağında
Güller açmış yanağında
Seher vakti dost bağında
Taze açmış güller gördüm
- D) Kükredi çimenler, açıldı güller
Al şala bürünür bahçeler, bağlar
Ömrümden gidiyor bu geçen günler
Ah çektikçe didelerim kan ağlar
- E) Bir yâr için diyar diyar dolandım
Yorulduğum da Çamlıbel'e yaslandım
Irmak oldum çalkalandım bulandım
Durulduğum da Çamlıbel'e yaslandım

9. Başım duman, gözüm yaşlı dolandım,
Çekilmez çilesi gurbet ellerin.
Hasretlik derdiyle kavrulduğum, yandım,
Büyüktür belası gurbet ellerin

Bu dizelerde kullanılan kafiyenin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yarım B) Tam C) Zengin
D) Tunç E) Cinaslı

10. I
Gurbet gezdim adım adım
Asla olmadı muradım
Sırma saçın hatırladım
Teli koklaya koklaya

II
Ne bir çiçeğim var ne de bir bağım
Ne bir sedirim var ne de konağım
Ne bir yuvam vardır ne de otağım
Al kuşam içinde şal ister benden

Numaralanmış dörtlüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. dörtlük 8'li, II. dörtlük 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
B) Her iki dörtlükte de redife yer verilmiştir.
C) I. dörtlükte zengin, II. dörtlükte tam uyak kullanılmıştır.
D) Her iki dörtlükte de düz uyak kullanılmıştır.
E) Her iki dörtlük de halk edebiyatı geleneğiyle söylenmiştir.

11. Yeni mektup aldım gül yüzlü yârdan,
Gözletme yolları, gel deyi yazmış;
Sivralan köyünden, bizim diyardan
Dağlar mor menevşe, gül deyi yazmış

Bu dizelerden yola çıkarak Âşık Veysel ile ilgili,

- I. Hece ölçüsünü kullanır.
II. Biçimden çok, içeriğe önem verir.
III. Soyut ve kapalı bir anlatımı vardır.
IV. Aşk, tabiat, ayrılık, özlem gibi konuları işler.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II.
D) II ve III. E) III ve IV.

